

Sreda, 18. maj 2005.
Svedok Fatmir Limaj
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.18 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Limaj, želim da vas podsetim da je svečana izjava koju ste dali na početku vašeg svedočenja još uvek na snazi. Gospodine Mansfield, izvolite.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Hvala, časni Sude. Dobar dan.

svedok Fatmir Limaj

ADVOKAT MANSFIELD: GLAVNO ISPITIVANJE – NASTAVAK

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, juče smo stigli do mesta kada ste se vi vratili na Kosovo/Kosovë i kada ste stigli do same Klečke/Klečkë i rekli ste da je to bilo otprilike 20. marta 1998. godine. Želim da vam postavim sledeće pitanje: kakva je bila situacija u Klečki/Klečkë kada ste vi tamo stigli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada smo stigli u Klečku/Klečkë, kao što sam već rekao, ja sam otišao u porodicu mojih nećaka. Klečka/Klečkë je malo selo sa otprilike 20 domaćinstava. Nismo videli ništa posebno kada smo stigli. Kao što sam rekao, samo smo otišli i smestili se kod te porodice. I u tom trenutku ništa nam nije palo u oči, osim činjenice da su ljudi postali zabrinuti i zainteresovani za nedavne događaje koji su se dogodili u Drenici/Dreničë. Čuli smo razne komentare o tim događajima od ljudi koji su o njima govorili.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Juče smo čuli da vam nije bilo naređeno da odete u Klečku/Klečkë, nego da je to bio vaš izbor da odete iz razloga koje ste nam naveli. Šta ste nameravali da uradite kada stignete? Šta ste mislili da možete da uradite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, biće mi potrebno malo vremena da odgovorim na to pitanje, kako biste razumeli kako smo mi tamo radili. Mi, naime, nismo imali nikakva naređenja, i za vašu informaciju, mogu da vam kažem da je bilo neuobičajeno da neko nekome naređuje da ide sa jednog mesta na drugo. Način na koji je OVK u to vreme delovala u Drenici/Dreničë a i u drugim mestima, bio je isključivo vođenje gerilskog rata, i zbog toga je bilo sasvim razumno i normalno za svakog pojedinca ili grupu da deluje u regionu koji bolje poznaje, u mestu gde su mogli da nađu utočište i gde su mogli da dobiju pomoć od lokalnog stanovništva. Dakle, od vremena kada sam se vratio iz Švajcarske, bio sam rešen da se vratim u svoju opštinu, ali okolnosti su bile takve da su

nas primorale da postupimo drugačije - i tako smo i uradili. U to vreme smatrali smo da će Srbi nastaviti sa vojnim operacijama u drugim selima u Drenici/Dreniče. I pošto je situacija bila slična i u Likošanu/Likoshan i u Čirezu/Qirez, naravno da smo hteli da im pomognemo - gerilskim jedinicama OVK koje su u to vreme delovale u regionu Drenice/Dreniče. Ali pošto su Srpske snage opkolile Drenicu/Dreniče ali su istovremeno i obustavili dalje vojne operacije, došlo je do neke vrste privremenog mira i smatrao sam da je neumesno da ostajem u selu, kao što sam to juče opisao. Osim toga, kao što sam rekao ranije, bilo je neophodno da se prošire operacije OVK u ostala područja. I to su bili razlozi zbog kojih sam doneo odluku da se ponovo vratim u to mesto, a to je bila Klečka/Klečkë. Naše aktivnosti u Klečki/Klečkë su nama bile potpuno jasne. Pre nego što sam otišao u Klečku/Klečkë, sećam se razgovora koji smo imali sa Rexhepom i Hashimom, i da smo dotakli samo generalne teme. Jedna od njih je bila da za vreme delovanja ili akcija koje bismo mogli eventualno preduzeti kao gerilska jedinica u Mališevu/Malishevë, da bi trebalo da vodimo računa da ne napadamo Srpsku vojsku, već da vršimo napade samo na Srpsku policiju. Jer u to vreme Srpska vojska nije učestvovala u nasilju i represiji protiv naroda. A sa druge strane, verovali smo da ćemo na taj način omogućiti regrutima Srpske vojske da shvate da je situacija na Kosovu/Kosovë takva da oni treba da dezertiraju iz Vojske Jugoslavije. To su bile neke od tema i neke od sugestija koje smo mi međusobno pretresali.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Samo trenutak. Čini mi se da je nešto u transkriptu izostavljeno. Mislim da sam čuo da ste rekli "U gerilskim operacijama ... treba paziti da se ne napadne Srpska vojska i da se napada samo Srpska policija." A u ovom što imamo napisano u transkriptu reč "ne" je izostavljena. Izvinjavam se što sam vas prekinuo. Da li ste rekli "da se ne napada"?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD: Molim da se to ima u vidu za konačni transkript. To je šesti red... Izvinjavam se, da li je to osmi? Stranica broj 3, da, red broj 6 - "da se ne napada".

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: To su bile teme o kojima ste vi razgovarali. A ja ću da vam postavim pitanje koje je naravno očigledno. Da li je već postojala bilo kakva vrsta jedinice ili skup ljudi ili grupa pripadnika OVK u Klečki/Klečkë kada ste vi stigli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, apsolutno ne. Mi smo bili prvi naoružani ljudi, kao pripadnici OVK, koji su stigli na tu teritoriju, nas trojica. U stvari, u to vreme, mislim da smo mi bili prvi pripadnici OVK i u opštini Mališevo/Malishevë. Ali kako su kasniji događaji pokazali, tamo je bilo i drugih ljudi koji su radili u dubokoj ilegali, kao način na koji smo mi vodili operacije u to vreme. Ako mi dozvolite, dotakao bih se jedne druge teme za koju mislim da je važna. Tiče se onog o čemu smo razgovarali sa Rexhepom. Pored ove dve teme koje sam već pomenuo, bila je još jedna tema. U to vreme bili smo nestrpljivi da čujemo od Rexhepa šta da radimo, kako da delujemo kada tamo stignemo. Gerilske operacije koje bismo mogli da preduzmemo, posle našeg nastanjivanja u Mališevu/Malishevë, trebali bismo da budemo pažljivi i da ne preduzimamo nikakve vojne operacije preko dana, kao prvo. A kao drugo, da ne bi trebalo da preduzimamo gerilske akcije na mestima gde bismo mogli da dovedemo u opasnost živote civilnog stanovništva. Za nas su postojale dve mogućnosti za napad, ili da napadamo policijske

stanice ili da napadamo patrole na ulicama, ali samo u kasnim večernjim satima kada bi rizik za civile bio minimalan ili bi bio sasvim isključen. Jer u takvoj situaciji, kada padne mrak, civili obično nisu izlazili napolje. A što se tiče našeg boravka u Klečki/Klečkë, kao što sam rekao, bila smo samo nas trojica.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li možete da nas podsetite, ko su bila ta trojica, pored vas, ko su bili ti ljudi o kojima govorite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam juče rekao, pored mene, bili su Haxhi Shala i Ismet Jashari.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada bih želeo da krenemo malo dalje. Vi ste stigli krajem marta. Krajem marta i sad već i u aprilu 1998. godine, šta ste zapravo vi lično nameravali da uradite? Bili ste naoružani. Pitaću vas ovo: da li ste tada imali uniforme?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, nismo imali.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I šta ste vi zapravo počeli da radite krajem marta i početkom aprila, a u svetlu onoga što vam se tada vrmalo po glavi, odnosno različite stvari o kojima ste ranije govorili? Šta ste vi zapravo radili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada smo se smestili u Klečki/Klečkë, odmarali smo se oko nedelju dana. Ljudi koji su danju izlazili, ispitivali su kakva je situacija na terenu i pratili su pokrete Srpskih snaga, kako bi utvrdili kuda se kreću, koliki je pokret snaga. Posle dobijanja opštih informacija, počeli smo da delujemo kao što je to bilo normalno i u drugim područjima gde je OVK bila aktivna. A to je značilo da smo počeli da se krećemo noću po selima oko Mališeva/Malishevë, kako bismo stavili do znanja da se nalazimo u regionu. To je bio jedini način da se pokažemo pred očima stanovništva da smo prisutni, da oni vide da će OVK biti prisutna takođe i u selima oko Mališeva/Malishevë. To je bio jedan od načina da se žiteljima u tom regionu pokaže da smo mi tu. Mi smo obično izlazili noću. Patrolirali smo ulicama, zaustavljali neka vozila, zatim posećivali neka sela. Ulazili smo u neke prodavnice ili kafice, samo da pokažemo da smo prisutni u tom regionu. To su bilo manje-više naše aktivnosti u početku. Onda smo postupno počeli da uspostavljamo kontakte sa nekima od bivših prijatelja, studenata, sa ljudima koje smo poznavali u prošlosti, jer je jedan od zadataka svake gerilske jedinice bio da, normalno, regrutuje nove snage. To je bio i naš cilj, da proširimo redove OVK a to je takođe bio deo naših aktivnosti, uspostavljanje kontakata sa ljudima.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da prođemo kroz to sa još nekoliko pitanja. Pre nego što to uradim, želim da vas pitam da li je vaša porodica, bilo koji član vaše porodice znao da ste se vratili u region Klečke/Klečkë, izuzev nećaka kod kojih ste boravili u Klečki/Klečkë? Na primer, da li su vaša supruga, vaš otac, majka znali da ste se vratili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Niko nije znao o mom prisustvu. Dok Mališevo/Malishevë nije palo pod kontrolu OVK, pre toga to niko od članova moje porodice nije znao. A to se dogodilo, ako se ne varam, dva meseca posle mog povratka.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Imam dva pitanja koja želim da vam postavim u vezi sa vašim ranim aktivnostima. Pomenuli ste da ste odlazili u sela Mališeva/Malishevë. Mislim da je to vrlo važno, pa vas molim da na toj karti koju ste koristili juče, na toj velikoj pokažete sela... ova sela u koja ste odlazili, koja su bila područja vaše aktivnosti u to vreme, i molim vas da to pokažete na ovoj velikoj karti?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Naša obilasci su bila proizvoljni, cilj je bio samo da učinimo svoje prisustvo poznatim. Posetili smo većinu sela u opštini Mališevo/Malishevë i bez ikakvog posebnog redosleda.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas koristite drugu boju, to bi pomoglo da se ne stvara zabuna, neku boju koju niste do sada koristili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mališevo/Malishevë se nalazi ovde i u opštini se nalazi otprilike 50 sela. Naravno da nismo posetili svako selo. Naše prisustvo se osećalo najviše ovde... u ovim selima. Držali smo se podalje od mog rodnog sela, zato što nismo želeli da nas ljudi prepoznaju. Uglavnom, naše kretanje je bilo u ovom delu, u području sela: Banja/Banjë, Belanica/Bellanicë, Kravasarija/Kërvasari, Dragobilje/Dragobil, Crni Lug/Carallukë, Gurić/Guriq, Pagaruša/Pagarushë i tako dalje. Gajrak/Gajrak, sva ta sela. Tumićina/Temeqinë, Guncat/Ngucati, Trpeza/Tërpezë, Ladrovac/Lladroc i tako dalje. Prošli smo kroz većinu sela na teritoriji Mališeva/Malishevë. Ova karta ne pokazuje opštinu Mališevo/Malishevë. Verovatno imate takvu kartu na kojoj se vide granice opštine Mališevo/Malishevë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Interesantno, ali to upravo treba da bude moje sledeće pitanje. Dakle, dok ste vi... Zaustaviću se dok vi... to će biti moje sledeće pitanje, pitanje opština. Da li je u to vreme Mališevo/Malishevë bilo konstituisano kao zajednica ili kao opština ili kao šta? A onda ćemo da se vratimo na kartu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Događaji iz 1990. godine... Samo radi vaše informacije da kažem, da je Mališevo/Malishevë kao opština bila skoro potpuno etnički čista i uglavnom su u njemu živeli Albanci. Mališevo/Malishevë je proglašeno kao zajednica ili opština 1986. godine a nakon promena koje su uvele, Srpske vlasti su oduzele status opštine Mališevu/Malishevë. Ali sve političke aktivnosti i paralelne institucije Albanaca postojale su u Mališevu/Malishevë, jer su oni i dalje to mesto smatrali opštinom iako se status promenio. I tako smo se i ponašali, tako smo tu stvar videli. 2000. godine, posle rata, postalo je ponovo zvanično opština.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, u ovu svrhu kada biste mogli... možda će vam biti potrebna pomoć. Politička karta i tačka koju ste upravo uneli su ispod jedne od ovih mapa ovde. Mislim da je to ova sa leve strane. Ona je ispod toga.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, treba da imate ovakvu kartu u više boja, i ako biste mogli... radi se o vrlo jednostavnom, razumljivom zaključku. Hvala.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li možete, molim vas, na političkoj karti... da bude jasno, to je karta koja je napravljena posle rata... da li možete da pokažete gde je Mališevo/Malishevë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mališevo/Malishevë leži ovde, na ovoj teritoriji. Ona je manje-više u centru Kosova/Kosovë. Kao što možete da vidite, ono ima... graniči se sa selima Mrasor/Mrasor i Ostrozub/Astrazup... sa delom... u delu... na granici sa Suvom Rekom/Suharekë nalazi se selo Pagaruša/Pagarushë. U delu gde se nalazi put za Glogovac/Gllogoc ili Drenovac/Drenoc, tu je selo Trpeza/Tërpezë. Na strani prema Lpljanu/Lipjan nalazi se selo Klečka/Klečkë. Dakle, ona se graniči sa opštinama: Lpljan/Lipjan, Orahovac/Rahovec, Klina/Klinë i *Drenas* [novi albanski naziv opštine Glogovac/Gllogoc].

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ako možete da čujete pitanje bez stavljanja slušalica... izgleda da Lapušnik/Llapushnik ne spada u opštinu Mališevo/Malishevë. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je tačno. Lapušnik/Llapushnik nikada nije bio deo opštine Mališevo/Malishevë. On je deo opštine *Drenas* [Glogovac/Gllogoc].

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Hvala.

ADVOKAT MANSFIELD: Kad smo u tome, molim vas da predočimo svedoku dokazni predmet Tužilaštva broj P1, mapu broj 4. Moglo bi da se stavi na grafoskop. Možda je tako lakše, ne znam. Mislim da su svi dobili kopije ovoga. Da li može to da se stavi na grafoskop? Zahvaljujem. Kada je postavimo na grafoskop... čekam da vidim da li će se pojaviti na ekranu... dobro je.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da sada pokazivačem – ako imate jedan tu ili nešto sa čim možete da pokažete – možemo da vidimo, što se tiče ove karte, da Mališevo/Malishevë kao opština nije ni obeleženo. Da li je to tačno? Ali imamo drugu opštinu koja je obeležena belom bojom u tom regionu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ovo je karta koja odražava administrativne granice koju su napravili srpski zvaničnici. Ovde vidite da su Mališevo/Malishevë i sela koja je obuhvatalo, raštrkana i podeljena po drugim opštinama. Kao što sam juče rekao, selo Banja/Banjë je bilo deo opštine Suva Reka/Suharekë a kada je Mališevo/Malishevë ponovo postalo opština, jedan broj sela je pripao toj opštini a to su sela koja su do tada bila u opštinama Suva Reka/Suharekë, Orahovac/Rahovec, Klina/Klinë i Lpljan/Lipjan, kao i u opštini Glogovac/Gllogoc. I od tih sela je nastala opština Mališevo/Malishevë. Kada je opštini Mališevo/Malishevë oduzet status opštine, ta sela su ponovo vraćena u opštine kojima su ranije pripadala.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala vam. Da se sada vratimo na vaše aktivnosti i posete selima u Mališevu/Malishevë, onako kako vi to znate. Ponovo, ovo je jedno očigledno pitanje: za to vreme da li ste uopšte posetili selo Lapušnik/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, jer je Lapušnik/Llapushnik u to vreme bio na veoma opasnom geografskom položaju, jer je tu postojalo stalno kretanje Srpskih snaga. I želeo bih ovde da pomenem jednu činjenicu. Negde u aprilu mesecu dok smo išli u Likovac/Likoc iz Klečke/Klečkë, negde između sela Orlate/Arllat i Đurđica/Gjergjica, dok smo prolazili glavnim putem, upali smo u zasedu Srpskih snaga. Ismet Jashari je tom prilikom bio ranjen. U to vreme taj deo je bio potpuno pod kontrolom Srpskih snaga.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Rekli ste da ste posećivali sela u Mališevu/Malishevě proizvoljno – već ste rekli njihova imena . Kako ste birali u koja sela ćete odlaziti u tom periodu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam ranije rekao, jedan od glavnih ciljeva gerilskih jedinica u to vreme, a i mojih ličnih ciljeva, bio je da se ta sela posete, da se pokaže da smo mi tu prisutni u tim selima i da se kontaktiraju ljudi koji bi mogli da nam pomognu na taj način što bi se priključili redovima OVK. Za nas su prvi izbor, naravno, bila sela koja smo najbolje poznavali, odnosno teritorije koje smo najbolje poznavali. Ili bi to bila sela u kojima je bilo ljudi koje sam od ranije poznao a sa kojima sam sada želeo da stupim u kontakt.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Kakav je bio odgovor meštana u selima za koja ste nam rekli da ste ih posetili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tokom poseta u večernjim satima, imali smo ograničene kontakte sa ljudima. Mogli smo da se vidimo najviše sa četiri ili pet ljudi, u zavisnosti od sela koje bi posetili. Na primer, bilo je sela gde su mladići ostajali do kasno u noć u kaficima, čajžnicama u selu i imali smo priliku da se susretnemo sa tim ljudima na tim mestima. A sa druge strane, imali ste sela gde niste mogli nikoga da sretnete – kad bi neki ljudi išli da posete rođake ili prijatelje u nekim selima, mi bismo ih zaustavljali čisto da im stavimo do znanja da smo tu. To je bio naš glavni cilj. Nismo imali nikakav drugi cilj. Želeo bih da dodam da smo tokom tog vremena nosili maske i nismo se dugo zadržavali ni u jednom selu. Najviše smo ostajali 15 do 20 minuta i napuštali selo. Ljudi koje smo sretali primali su nas veoma dobro. Bili su veoma srećni što su imali priliku da sretnu pripadnike OVK. U to vreme ljudi su još uvek bili sumnjičavi da li postoji ili ne postoji OVK. To je bila česta tema razgovora u narodu. Bili su u dilemi. Ljudi su bili u dilemi da li smo mi Srbi ili Albanci. A politika koja se vodila u Prištini/Prishtinë je pomagala da dođe do te konfuzije. Međutim, ti ljudi su bili veoma srećni kada su bili u prilici da se sretnu sa pripadnicima OVK.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, u ovoj fazi... postaviću vam isto pitanje s obzirom na to kako je slučaj protiv vas postavljen. Za vreme tog perioda, da li ste uopšte dobijali uputstva ili naređenja od bilo koga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Apsolutno ne. Bilo nas je trojica. Zatim su nam se četvorica ili petorica pridružili. Naš cilj je bio vrlo jasan. Nije bilo mogućnosti komunikacije, to je bilo vrlo teško. Kako biste stupili u kontakt sa nekim, morali ste satima da hodate do Likovca/Likoc. A pored toga, u to vreme nismo imali ništa konkretno ni da im prenesemo, da ostavimo naređenja. Gerilski način ratovanja je to zahtevao.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ako su ljudi želeli da vam se pridruže, kako se to odvijalo? Da li je postojao neki plan ili program kako se formira jedinica OVK ili grupa?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mogu da govorim samo u svoje ime. Svaki pojedinac ili svaka grupa koja se bavila regrutacijom primenjivala je svoj vlastiti metod. Ali generalno govoreći, princip regrutovanja je bio da to budu samo oni kojima se veruje

i koje smo poznavali od ranije. Jer je u to vreme broj ljudi bio ograničen i OVK nije nameravala da poveća broj ljudi, jer u to vreme nismo imali dovoljno oružja. I nismo imali nikakav konkretan plan, osim ovih gerilskih napada. Ali u slučajevima kada smo imali oružje i kada smo imali uz sebe ljude kojima smo verovali, to je bilo dovoljno. I tako su oni postajali deo OVK.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A ako bi grupa ili jedinica bila formirana, ko je donosio odluku ko bi mogao da bude vođa te grupe u određenom selu ili području?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mi još uvek govorimo o vremenskom periodu kada se sve držalo u veoma velikoj tajnosti. I sa te tačke gledišta pokušaću da objasnim moje iskustvo časnom Sudu. Na primer, u mojoj opštini bio sam u kontaktu sa osobom koju sam poznao od ranije i kojoj sam verovao, i sa tom osobom sam razgovarao, zato što je to bilo važno za OVK, za oslobodilački rat, za uključivanje u OVK. I ta osoba ako izrazi svoju želju i volju da postane pripadnik OVK, on može od tog trenutka da počne lično da regrutuje druge ljude. A upravo je to logika vođenja gerilskog rata. Ja regrutujem jednu osobu, ta osoba može da regrutuje nekog drugog i tako dalje, i tako dalje. U to vreme nisam poznao nijednu drugu osobu koju je ta osoba regrutovala, jer je taj čovek mogao da padne u ruke Srpskih vlasti i da dovede u opasnost druge ljude. Dakle, odgovornost mog prijatelja bila je da izabere sa kim će da saraduje. Ako napravi loš izbor, pogrešan izbor, posledice su njegove, ne naše, on je trpeo posledice. I to je bio način opstajanja pripadnika OVK u to vreme i gerilskih jedinica OVK. Delovali smo u ilegali. Obraćali smo pažnju na one koji su mogli otvoreno da se kreću preko dana. Slobodno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je ta situacija koju ste nam upravo opisali, trajala čitavog aprila meseca, ili se krajem aprila nešto desilo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ta situacija u opštini Mališevo/Malishevë trajala je se sve do otprilike 15., 16. ili 29. maja. Međutim, stvari su počele da se menjaju nakon što je zauzet klanac u Lapušniku/Llapushnik. Stvari su počele da se menjaju već 9. maja, ali definitivno su se stvari promenile krajem meseca maja.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želeo bih da razgovaramo o tim promenama i počecu razumljivo... pomenuli ste 9. maj. Želim da nam opišete svojim rečima šta se dogodilo oko 9. maja i 9. maja, kada je o vama reč?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako mi dozvolite, želeo bih da pomenem jedan događaj koji je direktno povezan sa 9. majem. Mislim da se to dogodilo 29. aprila. Možda nisam sasvim siguran da je to bilo tačno tog dana, ali dogodilo se oko tog datuma. Tog dana Rexhep Selimi, zajedno sa jednim prijateljem je prolazio kroz naše područje. Svratio je u Mališevo/Malishevë da me poseti. Diskutovali smo o događajima, situaciji, o situaciji u opštini Mališevo/Malishevë i onim selima koja smo videli. I dao mi je dve radio stanice, vrlo jednostavne radio stanice ali veoma efikasne za nas u to vreme. Imale su samo jedan kanal. Jednostavno, to je bila radio stanica kakvu ljudi ovde na Zapadu mogu da kupe u običnoj prodavnici. 9. maja bili smo u našoj bazi u Klečki/Klečkë. Do tog vremena, nikad se nismo kretali preko dana i nikad se nismo kretali bez maski. 9. maja čuli smo neku buku preko radio stanice, neke glasove pripadnika OVK koji su međusobno komunicirali. Neko je tražio pomoć, neko je objašnjavao kakva je situacija.

Jedan je drugom govorio: "Nemoj tamo da pucaš. Tamo ima civila." Na osnovu tog razgovora koji je bilo nerazumljiv zbog lošeg prijema, odlučio sam da odem na jedno mesto gde je bio bolji prijem i gde sam mogao bolje da čujem taj razgovor i da saznam šta se događa. Sa još četiri prijatelja koji su bili prisutni u tom trenutku u jednom vozilu odvezli smo se u planine Beriša/Berishë. Odatle smo mogli da vidimo – jer se odatle moglo videti – videli smo više srpskih vozila, više Srpskih policajaca koji su se sakrili iza jednog civilnog autobusa. Oni su koristili civilni autobus kao štit, kako bi se približili snagama OVK koje su bile u selu Đurđice/Gjergjica. To selo se nalazi pored sela Orlate/Arllat. I sa mesta gde smo se mi nalazili moglo je jasno sve to da se vidi. Takođe smo mogli dobro da čujemo pripadnike jedinice koja je bila blizu i jasno smo videli šta se dešava. Međutim, Srpska policijska jedinica nije mogla da bude u vezi sa drugom policijskom jedinicom a posredstvom naše radio stanice mi smo putem talasa omogućili komunikaciju sa drugom jedinicom. Bili smo neka vrsta mosta između dve jedinice. Pošto smo pratili razvoj događaja, na drugoj strani asfaltnog puta, sa strane sela Đurđice/Gjergjica, u pravcu sela Orlate/Arllat kada se ide prema Lapušniku/Llapushnik su bile koncentrisane Srpske snage koje su se borile i napadale pripadnike OVK na drugoj strani sela. Na primer, ako idemo iz Prištine/Prishtinë za Peć/Pejë, to je sa desne strane magistralnog puta. Pošto smo gledali kako se te stvari odvijaju, videli smo da je policijska jedinica, Srpska policijska jedinica bila pozicionirana na jednom mestu, sa druge strane asfaltnog puta, kada se gleda sa planine Beriša/Berishë. I sa tog položaja koji je bio od izuzetno velikog strateškog značaja, oni su otvarali vatru na drugu stranu puta. Otišli smo tamo da bismo osmatrali teren. Bilo nas je petorica, šestorica i na licu mesta smo odlučili da pružimo pomoć. Nas petorica smo se uputili ka magistralnom putu, želeći da odemo na magistralni put u selo Lapušnik/Llapushnik a ostavili smo jednog od nas na položaju na kom smo se do tada nalazili. Dali smo mu radio stanicu, kako bi mogao da bude u kontaktu sa drugim jedinicama i kako bi se izbegao bilo kakav nesporazum koji bi doveo do ubijanja među pripadnicima jedinica OVK a i takođe da mu omogućimo da pozove prijatelje koji su u bazi da pomognu. Magistralnim putem smo došli blizu mesta gde su naši prijatelji bili napadnuti. Razišli smo se, bili smo na razdaljini od pet ili deset metara kako bi se stekao utisak da nas ima više. Otvorili smo vatru, i srećom, pogodili smo jedno srpsko vozilo marke *pinzgauer*, koje je verovatno bilo puno municije. I kao rezultat toga, *pinzgauer* je eksplodirao i mislim da je to bilo razlog što su Srbi odmah u panici napustili to mesto. Povlačenje je počelo i sa drugih mesta, takođe i iz sela Đurđice/Gjergjica i drugih sela. Nastupila je panika među policajcima. Neki od njih su se povukli u pravcu Drenice/Drenicë a drugi u pravcu Komorana/Komoran.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim u ovom trenutku da vam postavim ovo pitanje: pod kojim imenom ste u to vreme 9. maja bili poznati?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U to vreme bio sam poznat pod pseudonimom Dajë [ujak na albanskom jeziku]. Međutim, ako mi dozvolite, želeo bih da kažem da kada smo dobili radio stanicu, u to vreme je Rexhep Selimi izneo neke predloge po pitanju šifrovanih naziva koji bi usvojili, jer ne možete da govorite putem radio stanice ako nemate šifru. Dao je on neke predloge, i ja sam dao neke predloge. Ali moj predlog nije prihvaćen. To je bilo ime jedne osobe. Za vreme mog boravka u Prištini/Prishtinë bio sam poznat pod imenom Arbeni. Imao sam pseudonim Arbeni. I onda sam ja Rexhepu predložio da se zove Beni. On je rekao: "Ne. To ne zvuči dobro kada se govori preko

radio stanice" i predložio da bi trebalo da koristim šifrovano ime Čeliku. Tako da sam ja bio Čeliku 1 a Čeliku 2 je bio Kumanova [Ismet Jashari], zato što smo obojica imali radio stanicu. Pseudonim po kom su me vojnici znali bio je Dajë. Kasnije, kada smo stupali u vezu sa drugim jedinicama posredstvom radio stanica, naravno, mi smo komunicirali kao jedinica *Čeliku 1* i jedinica *Čeliku 2*.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste odigrali neku ulogu u organizovanju drugih grupa, osim one s kojom ste bili povezani?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, uzмимо jedinicu *Čeliku 2*. Da li ste znali ko je u toj jedinici?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije postojala jedinica *Čeliku 2*. Mi smo bili grupa od troje, četvero ljudi i imali smo dve radio stanice. Ja sam imao jednu, Ismet drugu, ponekad Rexhep, dok smo bili zajedno nas četvorica. Kada bi jedan od nas otišao u narod, drugi bi bio Čeliku 2. Kada bi nas dvojica bili na terenu, ja sam bio Čeliku 1 a on je bio Čeliku 2 u to vreme dok smo bili zajedno. Kasnije je oformljena jedinica *Čeliku 2*. To je bilo krajem maja, početkom juna.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Doći ćemo do kraja maja za koji trenutak. Možemo li u međuvremenu da govorimo šta se dogodilo između 9. maja kada su Srbi u panici razbežali i odmah napustili područje, i kraja maja. Šta se dogodilo posle 9. maja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Za nas je to bila gerilska akcija. Nakon kompletnog uspeha akcije – zato što je to bila jedna uspešna akcija, jer smo odbili Srpske snage – mi smo kontaktirali neke jedinice OVK u tom području. Razgovarali smo sa njima i vratili se u Klečku/Klečkë jer smo smatrali da smo uradili ono zbog čega smo došli: izveli smo vojnu akciju, bili smo uspešni i zatim smo mogli da se vratimo u bazu. Bilo je i drugih pripadnika OVK koji su bili iz drugih regiona i delova i koji su se zadesili slučajno tamo kada su išli iz svojih mesta za Drenicu/Drenicë ili iz Drenice/Drenicë u svoja mesta. Oni su takođe pomogli. Akcija je bila završena i mi smo se odmah vratili u Klečku/Klečkë... možda ne baš odmah, ali nakon dva ili tri časa. Znam da je tamo bio reporter *BBC*-a i snimio taj pogođeni *pinzgauer* i onda smo se vratili u Klečku/Klečkë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I tokom dana i nedelja koje su usledile, recite nam šta ste radili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako mi dozvolite, želeo bih da objasnim detaljnije situaciju koju smo zatekli u Lapušniku/Llapushnik, zato što mislim da je važno da časni Sud imformišem o mom iskustvu. Kada smo stigli u Lapušnik/Llapushnik bilo nas je petorica. Ljudi, civili, počeli su da pucaju na nas jer nisu znali ko smo mi. Vladala je konfuzija. Nakon odlaska Srpskih snaga, naišli smo na jednu grupu vojnika, sada kažem vojnika, jer je to bila grupa mladića u civilnim odelima i nisu imali nikakve oznake na osnovu kojih je moglo da se zaključi da su bili pripadnici OVK. Kasnije smo ih upoznali a na njihovom čelu je bio Imer Alushani, narodni heroj. Njegov pseudonim bio je Voglushi. To su vojnici koji su učestvovali u borbama duž puta Đurđice/Gjergjica – Lapušnik/Llapushnik. Nakon tog susreta na kom smo se upoznali, mi nismo znali ko su oni, kao što sam rekao, vladala je konfuzija, tako da smo to morali da razjasnimo. Rekli su nam da se njihova jedinica zove *Zjarri*. Nisam sasvim siguran da li se tako zvala – ta

jedinica bila je direktno povezana sa Likovcem/Likoc i ona je dejstvovala na području Komorana/Komorana u to vreme. Čuli su pucnje u klancu Lapušnik/Llapushnik i priskočili su u pomoć. Oni su čuli pucnje kao i mi i došli na to mesto da pomognu. Posle tog kontakta vratili smo se u Klečku/Klečkë. Te noći Fehmi Lladrovci je došao u Klečku/Klečkë zajedno sa svojom ženom. Mislim da je došao iz sela Lladrovac/Lladroc. Fehmi je čuo za događaje u klancu Lapušnik/Llapushnik, i sledećeg dana je otišao da vidi šta se dogodilo. Kada je došao tamo, Ymer Alushani je došao u Klečku/Klečkë zajedno sa dva civila. Rekao nam je da se civili plaše; želeli su da odemo u selo, kako se Srpske snage ne bi vratile. Fehmi Lladrovci je dobro poznao taj teren i imao je veliki autoritet. Dolazio je iz te opštine. Razgovarao je sa meštanima, pripadnicima Ymerove grupe i sa nama u Klečki/Klečkë i rekao nam je da moramo nešto da uradimo da formiramo grupu ili jedinicu koja će da bude stacionirana u tom mestu, u Lapušniku/Llapushnik. Tako da su ljudi tamo otišli dobrovoljno. Ja nisam imao dovoljno vojnika da ih pošaljem u Lapušnik/Llapushnik. Bilo nas je samo nekoliko i bili smo zainteresovani da izvodimo operacije u opštini Mališevo/Malishevë. Isak Musliu se zatekao tamo u tom trenutku. Luan [Ramiz Qiriqi] takođe. Dva mladića iz sela Drenovac/Drenoc, rođaci Fehmija Lladrovcija i dečak iz sela Ljubizda/Lubizhdë, mladić koji je došao da tamo ostane neko vreme dok ne nađe smeštaj u svom kraju. Želeli su da ostanu sa nama tri, četiri dana. Ti ljudi su se dobrovoljno priključili toj grupi i tako se dogodilo da grupa pripadnika OVK bude stacionirana u tom delu klanca Lapušnik/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da vas vrlo pažljivo pitam o sledećem aspektu. Kao prvo, da li ste Isaka Musliua poznavali pre tog vremena?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Isaka Musliua sam prvi put upoznao u aprilu mesecu kada sam otišao u Likovac/Likoc. Otišao sam tamo po neku odeću za nas u Klečki/Klečkë i da vidim kako su naši prijatelji. Nisam ih video već neko vreme. I jedino mesto gde ste mogli da izađete u to vreme bio je Likovac/Likoc. Ponekad ste jednostavno osećali potrebu da izađete napolje preko dana i zato smo otišli u Likovac/Likoc. Tamo sam sreo neke prijatelje iz Drenice/Drenicë. Mislim da mi je Rexhep Selimi rekao da su tamo i neki mladići iz opština Štimlje/Shtime i Lipljan/Lipjan koji žele da pređu preko te teritorije i upitali su me da li bih ja mogao da im pomognem. Ja sam mu rekao: "Da. Imamo automobil i možemo da im pomognemo a onda oni mogu da nastave peške." Na mom povratku u Klečku/Klečkë iz Likovca/Likoc, Isak i Luan su putovali sa mnom. To je bio naš prvi susret. I znam da mu je pseudonim tada bio Lumi, a Luan je imao isti pseudonim čak i tada. Bili su iz opština Štimlje/Shtime i Lipljan/Lipjan. Ja ih tada nisam poznao, nisam znao odakle su, a ni oni takođe nisu znali ko sam ja i odakle sam, zato što je onda to bilo takvo pravilo. Došli su u Klečku/Klečkë. Ostali su tamo preko noći. I sledećeg dana, kao što sam već rekao da smo putovali samo noću, uveče su obojica otišli u svoje opštine. Čuo sam da su neki od njihovih prijatelja, koji su sa njima došli iz Nemačke, ostali u Likovcu/Likoc. Pre nego što su otišli u svoje opštine, pošli su da im nađu skrovište. Prvo su morali da odu među narod da vide kakva je situacija, da im nađu smeštaj, i onda da se vrate, povedu svoje prijatelje sa sobom i započnu svoje aktivnosti. I kao što sam rekao, otputovali su sledeće večeri u svoja odredišta. Mislim da su došli posle nedelju ili dve dana. Da, to je bilo posle dve nedelje. Mislim da su se vratili i ponovo ostali preko noći. To je bilo dugačko putovanje. Čini mi se da im je trebalo pet ili šest sati da dođu od mesta gde su boravili do Klečke/Klečkë. Došli su u Klečku/Klečkë,

odmorili se preko dana, zato što nisu mogli da putuju danju, i uveče otišli u Likovac/Likoc. Sada im nije trebala pratnja jer su poznavali put. Sad su bili upoznati sa terenom. Dakle, kada su se vratili, došli su... vratili su se sa dva ili tri druga vojnika, od kojih je svaki trebalo da se vrati u svoju opštinu. Kada su se vratili iz Likovca/Likoc da nastave za Štimlje/Shtime, desio se događaj od 9. maja i oni su ... oni su slučajno ostali u Klečki/Klečkë, kada se odigrao događaj od 9. maja. Nakon tog događaja stvari su se promenile i oni su takođe promenili svoju orijentaciju. Moram da vam kažem da su opštine Lipljan/Lipjan i Štimlje/Shtime... u opštinama Lipljan/Lipjan i Štimlje/Shtime posebno se promenila situacija, zato što su to bile opštine sa mešovitim stanovništvom. Bile su pod vrlo čvrstom kontrolom Srpskih snaga, tako da je kretanje bilo jako ograničeno i morali ste da budete jako oprezni u svemu što ste radili. Bilo je skoro nemoguće bilo šta tamo uraditi. Tako da su oni videli da je bilo nemoguće... bilo je gotovo nemoguće tamo da se deluje. Oni su došli da se bore za Kosovo/Kosovë. I kao što sam rekao, mi smo bili spremni da damo svoj doprinos svojoj zemlji kad god se to od nas tražilo, tako da su Isak i još dvojica ili trojica odlučili dobrovoljno da ostanu u klanu Lapušnik/Llapushnik sa drugom grupom vojnika koju sam već ranije pomenuo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, pitanje koje sam hteo da vam postavim tiče se sledećeg: da li ste vi u bilo kom trenutku naredili Isaku Musliu ili Luanu da bilo šta urade? Da li ste vi njima izdavali naređenja u tom trenutku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, i ponavljam vam, Isak i Luan su bili moji gosti. Oni su bili u mojoj bazi i ništa osim toga. Stotine ljudi koji su bili kao Isak, prolazili su kroz moju bazu i tada i kasnije. Dolazili bi, odmorili se i zatim nastavili put za svoja odredišta. To je bila neka vrsta pravila. Mi smo uvek pomagali ljudima, nahranili ih, pomogli im, odveli od jednog mesta do drugog. To je bilo to. To je bio moj drugi susret sa njima.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste nakon toga imali priliku da ponovo odete u Lapušnik/Llapushnik ili u područje Lapušnika/Llapushnik u maju mesecu 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, naravno. Mislim da je bitka bila 17. maja. Mi smo otišli tamo ali napad Srpskih snaga tada nije bio ozbiljan i vratili smo se. Mi smo otišli tamo da im pomognemo, ali nije bilo potrebe, tako da smo se vratili. Onda sam ponovo otišao da uzmem učešće u bici od 21. maja. Nisam sasvim siguran oko datuma. Takođe sam odlazio i u drugim prilikama da vidim kako im ide.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada se bavim samo majem mesecom. Znam da nije lako, jer je bilo davno. Da li možete da nam kažete da li imate ikakvu predstavu koliko ste puta u maju bili u Lapušniku/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim dva ili tri puta. Siguran sam oko te dve bitke koje sam pomenuo. Možda sam odlazio i drugim prilikama u posetu ali nisam siguran koliko puta.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada ću da vam postavim direktno pitanje u vezi sa Lapušnikom/Llapushnik. Da li ste u bilo koje vreme u maju mesecu učestvovali u organizovanju zatvoreničkog logora u tom području?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nikada.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da vas pitam i za drugo što je relevantno za maj mesec. Da li je bilo još nekih događaja u drugim delovima Mališeva/Malishevë? Kao što ste rekli, Lapušnik/Llapushnik nije bio deo opštine Mališeva/Malishevë. Da li je u to vreme bilo nekih drugih, po vašem mišljenju značajnih, događaja kada je reč o OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nikad nismo mogli ni da zamislimo od kolike će važnosti biti klanac Lapušnik/Llapushnik za OVK. Za nas je to bila samo još jedna bitka, ali kako su događaji pokazali, ta akcija, ta operacija u klancu Lapušnik/Llapushnik bila je izvesno prelomna tačka kada je reč o razvoju OVK i događaja generalno. Nijedna operacija nije bila toliko značajna. Ako ne grešim, mislim da su posle rasporeda snaga u tom klancu, počele operacije blokiranja drugog dela puta od Kline/Klinë do Kijeva/Kijevë. Neke jedinica OVK blokirale su taj put kako bi sprečile da prođu Srpske snage i da ih napadnu sa leđa. Stvari su se nastavile u tom smislu. Jedinice OVK koje su do tog trenutka bile ilegalne, sasvim iznenada su počele javno da deluju. Počele su da se pojavljuju svaki dan. Tako da smo shvatili da nije reč samo o nama, o jednoj ili dve grupe koje deluju u Mališevu/Malishevë, već smo videli da i drugi ljudi rade istu tu stvar paralelno sa nama. Dakle, videli smo pojavu novih jedinica u raznim selima opštine Mališeva/Malishevë. I onda je počelo organizovanje jedinica u okviru samih sela. Ako ne grešim, mislim da je to bilo 29. maja kada su počeli da se blokiraju drugi putevi. Na primer, na osnovu onoga što se desilo na putu Lužnica/Luzhnicë – Kijevo/Kijevë ili Lužnica/Luzhnicë – Klina/Klinë, to se isto desilo u selu Bobovac/Bubavëc. To je jedno drugo selo koje vodi prema Mališevu/Malishevë. Kijevo/Kijevë je selo u kom je mešano stanovništvo. To je bilo jedino mesto na tom području u kom su bile raspoređene Srpske policijske snage. Tamo se nalazila i policijska stanica. Tako da je OVK blokirala put od Mališeva/Malishevë a isto to se desilo u Orahovcu/Rahovec. Jedinica OVK je blokirala put u pravcu Mališeva/Malishevë, a takođe i put koji vodi od Orahovca/Rahovec do Mališeva/Malishevë. Isto se dogodilo u Suvoj Reci/Suharekë na putu od sela Dulje/Duhël do Mališeva/Malishevë - u selu Tumićina/Temeqinë, i na putu za Mališeva/Malishevë. Jedinice iz sela Tumićina/Temeqinë spojile su se u selu Blace/Bllacë. Tako da smo došli u situaciju da je Mališeva/Malishevë palo pod **punu kontrolu OVK i smatralo se da je to slobodna zona. To je označilo promenu, definitivnu promenu, nagoveštavajući novu fazu u razvoju OVK i generalno na Kosovu/Kosovë.**

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, ovo je nova faza. I samo želim da vas pitam ovo: da li ste vi bili u Klečki/Klečkë i da li ste koordinirali čitavu ovu akciju u kojoj su pojedinačno jedinice postepeno blokirale puteve? Da li ste vi to koordinirali? Da li ste vi takođe koordinirali i druge jedinice za druge svrhe?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne u toj fazi razvoja koju sam pomenuo. Čini se da su se ti događaji odvijali sami od sebe. Kada smo mi shvatili da smo došli u situaciju koju sam opisao, ja sam imao određene rezerve u vezi sa takvim razvojem, jer sam se brinuo zbog krajnjeg ishoda takvog razvoja, krajnjeg ishoda takve euforije koja je preovladavala.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Zašto ste se brinuli? U čemu je bila vaša zabrinutost?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam već ranije rekao, Mališevo/Malishevë i ta sela koja su pripadala... Mališevo/Malishevë kao centar nije imao nikakvu upravu, nikakvu Srpsku policiju. Na neki način je srpska Vlada ignorisala to područje. To je bilo izvan njenih interesa. Mališevo/Malishevë su kontrolisale policijske stanice iz Suve Reke/Suharekë i Orahovca/Rahovec. Dakle, stavljajući ga pod našu kontrolu, to nije bio rezultat vojne akcije, kao što je bilo recimo sa klancem Lapušnik/Llapushnik, jer tu je bila vojna akcija, ili recimo u Klini/Klinë. Tamo je takođe bila vojna akcija. Do blokiranja puteva, koju sam pomenuo, nije došlo kao rezultat vojne operacije koja bi dovela do oslobađanja tog područja. Mi smo videli da je deo jednog puta blokiran i otišli smo i blokirali drugi put. Dakle, jednostavno smo kopirali jedni druge po vlastitom nahođenju i to se sve odvijalo pred očima javnosti. Oni su bili umorni od svega toga... od delovanja u tajnosti dugo vremena, tako da su jedinice OVK preduzele takve akcije kao što je blokiranje puteva ili formiranje kontrolnih punktova. Tako da je ova situacija zatekla OVK nepripremljenu da se bavi tim. Za narod su to bile dobre vesti, jer je bila euforična situacija. Građani u to vreme nisu znali važnost toga. Bili su oduševljeni i zahvaćeni euforijom slobode. Prvi put su se osećali bezbedno, jer su znali da Srpska policija ne može da prođe kroz Mališevo/Malishevë bez borbe sa snagama OVK. Ova euforija se širila čitavim Kosovom/Kosovë i mogu da kažem da su bile stotine i hiljade ljudi u raznim regionima, u raznim gradovima Kosova/Kosovë, koji su došli u Mališevo/Malishevë, kako su rekli, da udahnu slobodu... da bi disali vazduh slobode i da vide izbliza pripadnike OVK. To je bio iznenađan razvoj događaja za građane Mališeva/Malishevë, jer ni oni do tog trenutka nisu znali ko su bili pripadnici OVK, ko su bili ti ljudi koji su izašli iz mraka. A tog jutra su saznali da su i njihova vlastita deca takođe bila pripadnici OVK, što oni do tada nisu znali. Oni su mislili da su ti ljudi koji su krstarili ulicama Mališeva/Malishevë bili iz Drenice/Drenicë. Onda kada smo skinuli maske i oni mogli da vide... neki od njih su mogli da vide svoje sinove, svoju braću, svoje nećake, svoje rođake, i to je za njih bilo otkriće. Ali, to je takođe bilo otkriće i za nas, za pripadnike OVK, jer ni mi nismo znali da je toliko posla bilo obavljeno za regrutaciju. I zato što smo videli pojavljivanje više jedinica odjednom. Ali s druge strane, ta euforija je dovela do toga da su se hiljade ljudi priključili OVK, jer su sada znali gde da se okrenu. Nije to više bilo vreme konspiracije. Nije to više bilo vreme kada nisu znali gde su baze OVK. Sada su znali. Tako da su znali ko su oni bili, koga će sresti, jer sad smo bili... shvatili su da smo ljudi iz istog regiona, ljudi koje poznaju. To je bio razvoj koji smo smatrali jednom sasvim novom fazom u razvitku OVK i svega što je usledilo. I to je poprimilo karakteristike opšte pobune, kao što sam ranije rekao u svom prvom obraćanju, iz jedne gerilske organizacije, ograničenih ambicija, ograničenih mogućnosti, OVK se odjednom našla u potpuno novoj situaciji. I ja lično nisam nikada verovao da će se nešto tako desiti pre nego što prođe četiri ili pet godina. Ali stvari su napredovale mnogo brže nego što smo mi mislili.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Jedno kratko pitanje pre pauze. Ponovo sam skoncentrisan na fazu do koje smo došli, što je kraj maja meseca. U to vreme kada je došlo do pojave svih tih jedinica, na način kako ste vi to opisali, da li je postojala bilo kakva struktura u OVK, komandna struktura u OVK za koju ste vi u to vreme znali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pored onoga što je bilo opšte poznato, ono što smo svi znali, postojao je Glavni štab, odnosno Centralni štab, kako se u to vreme zvao. A ljudi koje sam pomenuo ranije, predstavljali su se kao članovi Glavnog štaba. Ali kada su oni... može biti da su oni bili članovi, ali može biti i da nisu bili članovi Štaba... Glavnog štaba. Jedini mehanizam koji je tada postojao bio je taj Glavni štab, pošto se u to vreme sve obavljalo na principu prijateljskih veza. Nakon razvoja događaja do kojih je došlo 29. maja, mi smo ušli u jednu novu fazu i u obimu i u pogledu organizacije, koja je sada bila drugačija. Ali do tada, postojali su samo Glavni štab i gerilske jedinice.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, da li bi ovo bio odgovarajući trenutak?

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Mansfield. Nastavićemo u 16.05 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Hvala vam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Iz vašeg poslednjeg odgovora moglo se zaključiti da je, što se vas tiče, jedina struktura koja je postojala u OVK krajem maja bio Glavni štab ili Centralni štab, kako ste ga zvali, i jedinice. Još jedno pitanje o tome. Što se tiče Glavnog štaba ili Centralnog štaba, da li vam je bilo poznato gde su se oni nalazili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako uzmete u obzir da je gerilsko ratovanje po svojoj prirodi ilegalno, onda možete da zamislite u kakvim okolnostima bi funkcionisao Glavni štab, možete da zamislite kako i u kojim okolnostima je mogao da postoji Glavni štab. U to vreme mi smo mogli da održavamo kontakt samo sa jednim predstavnikom Glavnog štaba. I u to vreme uglavnom smo se sastajali na terenu sa Rexhepom Selimijem i Sokolom Bashotom, kao i sa nekim prijateljima iz Drenice/Dreniče za koje smo mi mislili da su članovi Glavnog štaba, ali se kasnije ispostavilo da nisu. U to vreme nismo imali stalno mesto gde je bio smešten Glavni štab. Što se mene lično tiče, ja sam po prvi put video da je postojao 1998. godine. U to vreme mogli ste da kontaktirate Centralni štab, ali u svojstvu predstavnika Glavnog štaba.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da sada pređemo na sledeći mesec a to je juni mesec 1998. godine. Čuli smo i tamo stvarno nije... izvinjavam se, mislim da ćemo imati pauzu na trenutak.

ADVOKAT MANSFIELD: Ja se zaista izvinjavam. Gledam pogrešan red. Da, vidim. Časni Sude, očigledno je u... a vama se zahvaljujem... u 20. redu na monitoru, gde u ovom trenutku gledamo, čitam da piše "nije postojao 1998. godine u decembru", mislim da je to bila reč za mesec koji je pomenut, a to nije ušlo u zapisnik. Upravo mi je to

potvrđeno. Hvala vam. Možda bi i to moglo da se unese kao ispravka u konačnoj verziji ovog zapisnika.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da, pitanje koje sam želeo da vam postavim kada govorimo o junu mesecu je sledeće: mi znamo da je predstavnik Glavnog štaba ...

TUŽILAC WHITING: Izvinjavam se. Pitam se da li biste to mogli da razjasnite sa svedokom, zato što ja nisam čuo reč "decembar". Dakle, ako je reč "decembar" izgovorena, nije prevedena. Možemo da se vratimo i preslušamo traku ali je možda jednostavnije da to razjasnite sa svedokom.

ADVOKAT MANSFIELD: Da, svakako.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, mislim da ste ovo čuli?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste rekli reč "decembar" ili niste?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da sam prvi put video Glavni štab početkom decembra meseca 1998. godine.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Da. Puno vam hvala. Dakle, ponoviću ovo pitanje. Pitanje koje sam želeo da vam postavim odnosi se na juni mesec 1998. godine. Svima nam je poznato da je tog meseca jedan predstavnik Glavnog štaba dao izjavu u ime OVK i da je ta osoba, Jakup Krasniqi, posetila Klečku/Klečkë. Dakle, ako mogu, želim da dođemo do toga. Da li ste vi bili tada prisutni u Klečki/Klečkë kako biste se sastali sa Jakupom Krasniqijem?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jesam. Ako mi dozvolite, mislim da sam jednu stvar ostavio nedovršenu, a smatram da je ona vrlo važna. A to se odnosi na razvoj situacije u Mališevu/Malishevë i moju zabrinutost u vezi sa tim razvojem.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da, svakako. Ja ću onda to pitanje za sada ostaviti po strani. Recite nam šta je bilo to što vas je zabrinjavalo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, kao što sam rekao, časni Sude, nakon događaja od 29. maja i nakon što je Mališevo/Malishevë bez vojnih aktivnosti jedinica OVK postalo neka vrsta slobodne teritorije, jedan od razloga za moju zabrinutost je bio sledeći. Kapacitet OVK da brani to područje nije bio dovoljan. Kao što sam rekao, to područje je potpalo pod kontrolu OVK i to ne kao rezultat operacija OVK. Kao drugo, opasnost kojoj su građani i OVK bili izloženi, bila je velika. Mi smo bili u ozbiljnoj opasnosti. U slučaju da su Srpske snage pokušale da deblokiraju te puteve kako bi ušle u Mališevo/Malishevë, siguran sam da su to mogle da urade, jer sam znao da su naše snage brojčano nedovoljne. S druge strane, novonastale okolnosti... za nas je sve bilo novo i mi smo bili zabrinuti, jer sada više nije bilo isto vreme kao kada smo bili gerilske jedinice. A sada ovo što govorim, govorim iz ličnog iskustva. Najviše što čovek može da učini jeste da se žrtvuje i da snosi posledice tog čina. U napadu na policijsku patrolu ili policijski punkt, mi smo se žrtvovali izlažući se opasnosti, a drugi tada nisu bili u opasnosti. I zbog toga su naše aktivnosti bile obeležene tim principom samožrtvovanja, i svako je imao svoje

odgovornosti kada je dobrovoljno odlučio da stupi u OVK. Prema tome, rezultati svake aktivnosti koju smo izvršili nas petorica, mogli su biti opasni po nas a ne po nekog drugog. Od sada, mi smo prešli u potpuno novu situaciju. Te nove okolnosti mogle su takođe da dovedu u opasnost i civilno stanovništvo. I bilo je sasvim normalno da mi odgovorimo na napade Srpskih snaga, ali bili smo zabrinuti da li smo u stanju da odbranimo građane. I mislim da su zbog toga bili preduzeti neki koraci u toku tog euforičnog perioda bez ikakve prethodne pripreme. Situacija nije više bila pod kontrolom Glavnog štaba, bila je potpuno van kontrole. I to je postepeno postajala jedna opštenarodna pobuna. Pošto smo mi radili u dubokoj ilegali, OVK nije bila poznata i njena snaga nije bila poznata. Na izvestan način to je bila naša prednost, kako kod Srpskih snaga, tako i kod civilnog stanovništva takođe. Bilo je lako kada kontaktirate nekog civila, pa vas pita da li imamo dovoljno snaga da se borimo sa Srpskim snagama, da vi lako možete da kažete "Imamo". Ako vas pita: "Da li imate dovoljno oružja?", bilo je lako reći: "Imamo". Međutim, nakon 29. maja, kada su hiljade mladih ljudi i ljudi uopšte, znali kome treba da se obrate, i mesta gde treba da se obrate, onima koji su želeli da pristupe OVK, moj odgovor je bio da nam za sada nisu potrebni novi članovi: "Kada nam bude trebalo, mi ćemo vas obavestiti." Ali kasnije, kada bi nam prišla sledeća grupa, njima je postalo očigledno da mi nemamo dovoljno oružja. Jer oni koji su imali oružje, odmah su bili uključeni i postali su pripadnici OVK. Oni koji nisu imali oružje, oni su vraćani nazad. Oni koji su bili vraćeni, tražili su sopstveni put da se priključe. To je bilo vreme kada je svako tražio način da pronađe rešenje. Srećom, moja zabrinutost u vezi sa Srpskim snagama je bila pogrešna. I kao što je vreme pokazalo, to je bilo zbog toga što Srbi nisu intervenisali. I oni su na taj način, zapravo, pomogli OVK da kupi vreme kako bi se prilagodila novonastalim okolnostima. To sam želeo da kažem. Izvinjavam se, zaboravio sam vaše prethodno pitanje.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mislim da sam i ja, ali ne brinite o tome.

ADVOKAT MANSFIELD: Želim uz dozvolu časnog Suda samo da nešto korigujemo. Na stranici broj 30, u redu broj 9, to se sada nalazi na vrhu monitora: "I to je postepeno postajala jedna nepopularna pobuna". A reči koje sam ja zapisao mislim da je svedok rekao da je to postajala jedna "opštenarodna pobuna", dakle širom zemlje. Mislim da je tako rekao. Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, da li ste čuli o čemu smo upravo govorili? Da li ste rekli "opštenarodna pobuna"?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Rekao sam da je to počelo da poprima obeležja opštenarodne pobune.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. U redu... dobro, vi ste to sada ispravili. Hvala vam. A sada pitanje koje sam hteo da vam postavim tiče se juna meseca, Glavnog štaba i predstavnika Glavnog štaba koji je došao u Klečku/Klečkë. Dakle, kao prvo, da li ste vi sreli Jakupa Krasniqija u Klečki/Klečkë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je to bila njegova prva poseta?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. To je bila njegova prva poseta. Ako želite, mogu da vam objasnim kako je došlo do te posete?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da, izvolite, molim vas.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jedna noći pre nego što je gospodin Krasniqi stigao u Klečku/Klečkë: Hashim Thaçi, Rexhep Selimi, i mislim, Sokol Bashota došli su da me vide. Rekli su da im je potrebno mesto ili jedna prostorija, jer bi sledećeg dana trebalo da portparol OVK izađe u javnost, a mi smo to hteli da učinimo zbog bezbednosti i zaštite gospodina Krasniqija i njegove porodice. Rekli su da žele da se to uradi u Klečki/Klečkë, kako javno mnjenje ne bi znalo odakle im se gospodin Krasniqi obraća. Zatražili su od mene da odu svi vojnici koji su bili u bazi, jer nisu želeli svedoke da vide kada gospodin Krasniqi stigne na to mesto, a ja sam to mogao da uradim, jer je bilo dovoljno mesta i prostora. Te noći doneli su jedan kompjuter čisto za potrebe televizijskog snimanja i doneli su jedan sto. I te večeri mi smo sredili tu prostoriju kako bi imala zvaničan, službeni izgled - naravno, u skladu sa prilikama koje su vladale u to vreme. Sledećeg dana došao je gospodin Krasniqi. Dva novinara iz albanske televizije došla su pre gospodina Krasniqija. Onda je stigao on, ušao je u prostoriju. Popili smo kafu. I na licu mesta Rexhep je predložio da dvojica vojnika treba da stoje sa svake strane gospodina Krasniqija dok on čita svoju izjavu. To je bila ekskluzivna izjava koja je prvi put tada prenošena i po prvi put javnost u zemlji i inostranstvu imali bi priliku da vidi i da se upozna sa predstavnikom OVK i to pod punim imenom i prezimenom, i likom. Pošto smo mi vojnike premestili odatle, nikoga nije bilo, osim mene i jednog rođaka, bliskog rođaka gospodina Krasniqija. Nas dvojica smo stali sa svake strane gospodina Krasniqija i stajali smo tamo za vreme čitanja izjave. Nakon što je izjava pročitana, gospodin Krasniqi je odmah napustio moju bazu. Onda mi je Sokol Bashota rekao da imaju drugu bazu u blizini sela Klečka/Klečkë. Časni Sude, to je selo koje se zove Divljaka/Divlakë. Nema više od desetak kuća, a oni koji ne poznaju taj region, misle da je to Klečka/Klečkë. Misle da je to Klečka/Klečkë, jer je vrlo blizu Klečke/Klečkë, u planinskom području. To je bila baza OVK od ranije ali ja to nisam znao. Vlasnik kuće bio je uhapšen u isto vreme kada i Demir. I bio je uhapšen iz istih razloga kao Demir - zbog aktivnosti u OVK. Tako da su oni počeli da koriste tu kuću kao bazu, predstavnici OVK, dok su prelazili sa jednog područja na drugo. On mi je to rekao iz dva razloga. Kao prvo, da bi moji vojnici bili oprezni sada kada svako zna ko je Jakup Krasniqi, dakle da bi moji vojnici u Klečki/Klečkë bili obazrivi i da bi čuvali to mesto i da drugim vojnicima ne bi rekli zbog čega se to mesto čuva. Dakle, gospodin Krasniqi je često dolazio u tu kuću i ja sam često odlazio na to mesto da ga posetim. Možda ne svaki dan, ali sam sigurno odlazio tamo jednom u dva dana. I u zavisnosti od toga da li sam imao nekih pitanja i da li sam imao posla, odlazio sam da ga posetim kad god je on bio tamo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, pitam se... pošto ste pomenuli to mesto, gledajući na ovu kartu velikih razmera, izgleda da ono nije obeleženo. Molim vas da odete do ove karte, koja je trenutno sklopljena i zaokružite to selo sa tih desetak kuća. Mislim da se to nalazi severoistočno od Klečke/Klečkë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: *(svedok obeležava)* To selo se nalazi ovde. Međutim, kuće su raštrkane, pa za ljude koji ne poznaju taj kraj vrlo je teško reći koja kuća pripada selu Klečka/Klečkë a koja selu Divljaka/Divlakë. Zaboravio sam da kažem

ime vlasnika te kuće u kojoj je boravio gospodin Krasniqi. Ako ne grešim, zvao se Nezir Zogaj. Kasnije, u novembru ili decembru mesecu 1998. godine ceo Glavni štab je bio tamo stacioniran. Dakle, to mesto je bilo opšte poznato.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da kažemo za zapisnik da će karta koju ste obeležavali, jer imamo tri karte, biti uvedena u spis, čini mi se, kao dokazni predmet Odbrane broj DL4, ali neću tražiti da se uvede u spis, uz dozvolu, dok vi ne obeležite sve ostalo na karti.

(Pretrerno veće i Sekretarijat se savetuju)

ADVOKAT MANSFIELD: Dakle, da li mogu...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Želim da vam kažem da je posle davanja svoje izjave....

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Samo trenutak, molim vas. U redu. Da. Nastavite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR:...on, gospodin Krasniqi, poneo kompjuter sa sobom. Dakle, oni su odneli kompjuter i sto na mesto odakle su i uzeli te stvari.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Iz vaših prethodnih odgovora javlja se novo pitanje. Kada ste rekli da ste mogli... kada je gospodin Krasniqi dolazio, vi biste odlazili i vidali se s njim vrlo često. Ovo je jedno očigledno pitanje: zašto ste vi odlazili tamo da se vidite sa njim?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, nakon događaja koje sam pomenuo, koji su usledili posle 29. maja u Mališevu/Malishevë, stvari su morale da se raščiste. Nije bilo dovoljno da se kaže: "Da, mi radimo. Stvari se razvijaju dobro. Mi radimo" i tako dalje - stvari koje smo do tada radili. Dakle, morali smo da postanemo otvoreniji, transparentniji, konkretniji. Trebalo je da imamo spremne i što preciznije informacije OVK tome šta ćemo od sada pa nadalje da radimo. Dakle, mislim da sam nedelju dana posle javnog istupanja gospodina Krasniqija, otišao do njega sa tri zahteva. Kao prvo, zatražio sam da nas informiše, zato što je po meni on bio najkompetentnija osoba sa kojom smo mogli direktno da razmotrimo ta pitanja. On je mogao da nas informiše OVK tome šta treba da radimo, kakve je planove imao Glavni štab... želeli smo da razgovaramo o tome da li je preuzimenje kontrole nad Mališevom/Malishevë, na način na koji sam opisao, uređeno uz znanje... sa znanjem Glavnog štaba, i šta će se uraditi u vezi sa novom organizacijom OVK. Zanimalo me je da saznam kakva je situacija bila, da li je Glavni štab imao kontakte sa političkim rukovodstvom ili političkim partijama ili političkom klasom u Prištini/Prishtinë. Jer gospodin Krasniqi je bio jedan od političkih aktivista, jedna od osoba koja je učestvovala u političkom pokretu u Prištini/Prishtinë i ja sam smatrao da je on prava osoba da mi da odgovore na to pitanje. Nove okolnosti, zahtevi koje smo dnevno dobijali od građana, navele su nas da sami potražimo rešenja. Rekao sam ranije, lako je donositi odluke ako žrtvuješ samo sebe ili preduzimati akcije čije posledice utiču samo na vas lično. Ali kada se radi o akcijama koje su imale uticaja u širem smislu, na širu zajednicu, onda je odgovornost veća. Dakle, u realnim okolnostima mi smo bili u

situaciji u kojoj nismo mogli da donosimo takve konkretne odluke. Ja jednostavno nisam znao da li je OVK spremna za tu novu fazu. U Mališevo/Malishevë je dnevno dolazilo preko 20.000 građana. To je bio mali grad. Ljudi su dolazili iz raznih područja, kao što sam rekao, sa čitavog Kosova/Kosovë, da vide šta se događa. A mi u to vreme nismo imali nikakvu civilnu strukturu koja bi mogla da kontroliše život ili da organizuje život građana ili da stvori neku vrstu logističke baze, kako za vojnike, tako i za stanovništvo. Dakle, mislio sam da bi trebalo da postoji neka vrsta koordinacije. A ta situacija, po mom mišljenju, bila je nepodnošljiva. Zbog toga sam mislio da bi Glavni štab trebalo da izađe sa konkretnim planovima mera šta da se radi, šta bismo mi u novim okolnostima trebalo da radimo. I to je bila jedna od tema o kojoj sam razgovarao sa gospodinom Krasniqijem u to vreme. I ako želite, mogu da vam kažem i kakve mi je odgovore dao gospodin Krasniqi, koji je delio moju zabrinutost. A što se tiče kontakata sa političkim ličnostima u to vreme, on mi je rekao da ima nekih kontakata, čak iako ima teškoća. "Priština/Prishtinë nam stvara probleme", rekao je, ali se nadao da ćemo da pronađemo zajednički jezik. Takođe mi je rekao da su polagane velike nade u predstavnike OVK, koji su počele da uspostavljaju kontakte sa vladom u izbegištvu, kako bi koordinirali operacije i akcije. S obzirom na novostvorene okolnosti, gospodin Krasniqi mi je rekao da Glavni štab nije bio spreman za takvu situaciju. Nije imao potrebnu strukturu da bi se ovakvim stvarima bavio a događaji su se odvijali prevelikom brzinom za njih da bi mogli da se uhvate u koštac s tim, mislim na Glavni štab. "Način na koji je Mališevo/Malishevë zauzeto...", rekao je, kao što sam ranije rekao "...je bila neka vrsta akcije koja se neprekidno ponavljala i Glavni štab više nije mogao da kontroliše situaciju." Međutim, takođe mi je rekao da ono stanovništvo koje traži da se priključi i koje traži oružje, da oni pokušavaju da pronađu zalihe oružja i da sada treba ostaviti po strani buduću organizaciju. Kako je on opisao situaciju, ona je bila vrlo teška, međutim, radilo se na tome da se pronađu rešenja za tu novu situaciju. Kako je on rekao, jedno od rešenja je bilo razvoj u Drenici/Drenicë gde je operaciona zona bila konsolidovana sa svojom komandnom strukturom i da bi onda moglo da se to nastavi dalje. Nešto slično očekivalo se da se dogodi u zoni Dukadin/Dukagjini pa onda u zoni Paštrik/Pashtrik. Mislim, ako sam u pravu, da je dan kada sam otišao kod gospodina Krasniqija da razgovaramo bio 22. ili 23. jun. To bilo prvi put da sam dobio pravila rada. Mislim da je to bilo 22. juna i to je bio prvi korak koji je preduzeo Štab... Glavni štab, kako bi se odredili ciljevi dalje organizacije i konsolidacije OVK.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, u svom odgovoru ste pomenuli pojavljivanje operativnih zona, počevši od Drenice/Drenicë. I zatim ste dalje pomenuli Paštrik/Pashtrik. Koliko je vama poznato, kada se prvi put počelo sa stvaranjem operativne zone Paštrik/Pashtrik? Kada je to bilo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Taj radni sastanak sa gospodinom Krasniqijem, kada je reč o ovoj temi o kojoj govorim, bio je negde 20. juna. Zatim sam 22. juna dobio ta pravila koja sam pomenuo, koja mi je on ponudio. A mislim da je bilo početkom jula, 5., 6. ili 7. jula, nisam siguran, ali svakako je to bilo u julu mesecu, kada je preduzet prvi korak nakon razgovora sa njim. Glavni štab je počeo da postavlja komandante... komandanta operativne zone Paštrik/Pashtrik.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I ko su bili komandanti te zone koje je postavio Glavni štab?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Prvi komandant koga je imenovao Glavni štab početkom jula za operativnu zonu Paštrik/Pasthrik bio je Musa Jashari. Musa Jashari je bio iz slavne porodice Adema Jasharija, našeg legendarnog komandanta. Glavni štab je odlučio da ga postavi na to mesto, jer je imao veliki autoritet i bogato iskustvo u borbama, i jer se on već dugo vremena borio na strani OVK, i smatralo se da je to prihvatljivo rešenje za sve jedinice OVK; jedinice koje su deystvovala u Mališevu/Malishevë, Suvoj Reci/Suharekë, Orahovcu/Rahovec i Prizrenu/Prizren.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li je on imao zamenika?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. U to vreme prvi korak je bio imenovanje komandanata. Komandantu je bilo ostavljeno vreme da se posavetuje sa jedinicama i da iznese predlog Glavnom štabu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Kada je o vama reč, da li je vama data neka funkcija ili neko imenovanje ili komanda?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Imenovani Musa Jashari, došao je u Mališevo/Malishevë, a to je njemu bio jedan nepoznat teren. Kada govorimo o Suvoj Reci/Suharekë, Orahovcu/Rahovec i Prizrenu/Prizren, u nekim selima postojala je javna organizovanost u samom mestu i delimično je tako bilo i u Prizrenu/Prizren, ali ne generalno gledano. I bilo je teško za jedinice OVK da komuniciraju međusobno u to vreme. Tako da me je u to vreme Jakup Krasniqi zamolio da pomognem Musi kada se radilo o njegovim kontaktima u Mališevo/Malishevë. On je to zatražio ne samo od mene, već i od drugih komandanata jedinica sa tog područja, kako bismo mu olakšali posao a sve u cilju pravljenja spiska kandidata za komandanta zone.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da vidim da li je moguće, korišćenjem jedne od karata Tužilaštva, da oivičite područje za koje mislite da je bilo pokriveno tom operacionom zonom u julu 1998. godine? Da li možete to da zaokružite i obeležite flomasterom? Pokazaću vam kartu.

ADVOKAT MANSFIELD: To je dokazni predmet Tužilaštva broj P1, karta broj 6. Molim vas da li bi to moglo da se stavi na grafoskop? To bi za ovu svrhu bilo najjednostavnije.

SUDIJA PARKER: Da li je namera da to bude obeleženo?

ADVOKAT MANSFIELD: Mislim... upravo sam uvideo da postoje dodatni primerci ovog dokumenta.

SUDIJA PARKER: Mislim da je to odgovor.

ADVOKAT MANSFIELD: Imam jedan svoj primerak koji nije obeležen. Ne znam, zapravo, da li je prikladan. Ima na vrhu vodeni žig. Ako bi svedok to mogao da dobije... ovo je verna kopija karte broj 6 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Znam da ste videli ovu kartu, očigledno, puno puta. Molim vas da uzmete flomaster i da, bez žurbe i najbolje što umete, obeležite operacionu zonu u julu 1998 godine.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Želim da kažem da je princip deljenja zona bio princip teritorija koje potpadaju pod opštine; to je bila najjednostavnija i najmanje komplikovana podela, dakle na osnovu teritorija odgovarajućih opština.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da to stavite na grafoskop kako bismo videli kako povlačite. To je lakši način da pratimo nego samo da gledamo nakon što vi to uradite. Oprostite, trebalo bi da sednete sa strane da to uradite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ovo treba da promenim. Dakle, kao što sam vam objasnio, princip, osnovni princip, bila je podela teritorije na opštine. Ovo je ta zona, operativna zona Paštrik/Pashrik. Ovo je granica. Ovo je operativna zona, onako kako je planirano da bude na osnovu granica opštine Drenica/Dreničë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: To je ta upravo nacrtana kontura crvenom bojom. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Operativna zona Drenica/Dreničë, manje-više.

SUDIJA PARKER: Za zapisnik: gospodine Mansfield, imamo liniju nacrtanu plavom bojom. Područje, koliko ja shvatam, na jugozapadu od te crte je zona Paštrik/Pashtrik. Zatim je tu crvena linija ka severozapadu i tu je druga zona. Da.

OPTUŽENI LIMAJ: Ovaj deo je pogrešno obeležen, jer to pripada opštini Kosovo Polje/Fushë Kosovë. Ovo je planirano da bude operativna zona Nerodimlje/Nerodime i obuhvata opštine: Mališevo/Malishevë, Orahovac/Rahovec, Suva Reka/Suharekë, Prizren/Prizren i Dragaš/Dragash. Operativna zona Paštrik/Pashtrik obuhvatala je ono što sam pomenuo. Operativna zona Nerodimlje/Nerodime je uključivala Uroševac/Ferizaj a kasnije su izvršene izvesne promene u zonama. Kačanik/Kaçanik je prebačen u operativnu zonu Nerodimlje/Nerodime, mada je plan bio da bude u zoni Karadak/Karadak. Ali nakon ofanzive iz avgusta meseca došlo je do izvesnih promena i Kačanik/Kaçanik je ostao u operativnoj zoni Nerodimlje/Nerodime a ne u operativnoj zoni Karadak/Karadak, kako je inicijalno planirano.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, da se nadovežem na ono što je časni Sud rekao, ovo područje koje ste obeležili crnom bojom trebalo je da bude Nerodimlje/Nerodime. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala vam. Dakle, znam da idem malo unapred ali tako ćemo uštedeti na vremenu. Koristeći isti plan ali drugi flomaster, znamo da je u avgustu postojala druga organizaciona zona -121. brigada. Da li biste mogli u ovoj fazi i u ovu svrhu da pokažete na ovoj karti zonu odgovornosti te 121. brigade? Možete li to da uradite drugom bojom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nakon avgusta meseca i nakon što su obrazovane brigade, i nakon letnje ofanzive vidimo promene do kojih je došlo usled promena na terenu. 121. brigada je formirana na teritoriji tri operativne zone u to vreme. To je počelo... ovo je asfaltni put. Od Orlata/Arllat u ovom području, deo Orlata/Arllat je bio pod zonom odgovornosti 121. brigade. Jedan deo je bio pod zonom odgovornosti 113. brigade. Duž ovog puta Orlate/Arllat – Mališevo/Malishevë, u ovom delu... ovo je granična linija. Zatim se nastavlja, ide oko Mališeva/Malishevë, duž puta Mališevo/Malishevë – Dulje/Duhël, to je na levoj strani, časni Sude. Ovo je granična linija brigade. Kroz Dulje/Duhël takođe prolazi magistralni put Prizren/Prizren – Priština/Prishtinë. I ako idemo od Prizrena/Prizren do Prištine/Prishtinë, to je sa leve strane. Zatim se nastavlja dalje. Mislim da se ovde skreće ka Zborcu/Zborc. Zatim vodi dalje ka selu Vrševce/Vërshhec ili Blinaju [novi albanski naziv mesta], dalje ka Lipovcu/Lipovicë, Laletiću/Leletiq, Mireni/Mirenë i zatim dolazi do puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, pa onda skreće ovde nadole, ka Komoranu/Komoran, Lapušniku/Llapushnik i dolazi do Orlata/Arllat. To je bila teritorija pod komandom 121. brigade, koja je bila formirana, kao što sam rekao, na teritoriji tri operativne zone... planirane zone, to jest.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Hvala vam.

ADVOKAT MANSFIELD: Zanima me, časni Sude, da li bi u ovoj fazi to trebalo uvrstiti u dokazni materijal? Kada se ima u vidu da su ostale karte broj 4, 5, i 6, ovo bi trebalo da bude DL7, ako je to prihvatljivo?

SUDIJA PARKER: Predlažem da sada budu sve uvrštene...

ADVOKAT MANSFIELD: Da.

SUDIJA PARKER: ...gospodine Mansfield. Malo smo se zaglavili.

ADVOKAT MANSFIELD: Dakle. Dakle, da li to može...

SUDIJA PARKER: Imaćemo karte sa brojevima 4, 5 i 6 u slučaju da svedok bude dalje unosio neke oznake, to će biti urađeno.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Da li može topografska karta da bude dokazni predmet Odbrane broj DL4? Ovo je redosled po kom su bile korišćene. I zvale su se: *Posleratna karta puteva na Kosovu/Kosovë*, DL5; *Posleratna politička karta* DL6; a ova, to je verzija... to je kopija karte iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1, karta broj 6 i postaće DL7.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Karta broj 1, je predratna srpska topografska karta iz 1996. godine i biće dokazni predmet Odbrane broj DL4; karta broj 2 je Posleratna politička karta Kosova/Kosovë iz 2000. godine i biće dokazni predmet Odbrane broj DL5; karta broj 3 je

Posleratna karta puteva na Kosovu/Kosovë iz 2001. godine i biće dokazni predmet Odbrane broj DL6; karta broj 6 u koju je svedok uneo oznake, je karta iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 biće dokazni predmet Odbrane broj DL7.

SUDIJA PARKER: Samo mala izmena u vašem rasporedu, gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Mislim da to nije značajno. Ostavićemo tako.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, možemo li da se vratimo na poziciju na kojoj smo bili. Drugim rečima, bili smo u junu mesecu u ovom trenutku, govorili smo malo izvan redosleda kako bismo obeležili karte.

Pričali smo o tome kada je gospodin Krasniqi došao u posetu i tako dalje. Kojih ostalih događaja iz juna meseca se sećate, što se tiče vas i OVK, koje druge stvari su se odigrale u junu kojih možete da se setite, a imaju određenu važnost?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao ranije, do sastanka sa gospodinom Krasniqijem je došlo kao rezultat naše zabrinutosti šta smo videli na terenu i šta se događalo na terenu. Ljudi su dolazili sa zahtevom da se pridruže OVK. Oni su želeli oružje i da se pridruže jedinicama i dolazili su u velikom broju. Želeo bih da kažem da su to uglavnom bili mladi ljudi. I samo za vašu informaciju, od 1991. godine imamo čitavu jednu generaciju albanskih mladića koji nisu odslužili vojni rok. Dakle, mladići, Albanci, između 1981. i 1991. godine nisu služili vojni rok. Želeli su da nam se pridruže dobrovoljno da bi se borili za svoju zemlju. Upravo kao i mi, nisu znali kako se koristi oružje i kako da deluju u tim ratnim okolnostima. To su bili mladići od 18, 19 godina, koji, za razliku od starijih, nisu bili podobni da pristupe OVK. Kao što sam rekao, nismo bili pripremljeni. Nismo znali kako da postupimo sa tim ljudima koji su želeli da nam se priključe. A u to vreme mi smo bili u ilegali, i ja lično, jer ja mogu da govorim samo u svoje ime, smatrao sam da smo došli na Kosovo/Kosovë, jer su Kosovu/Kosovë bili potrebni ljudi koji su bili spremni da sebe žrtvuju i da ćemo na taj način privući pažnju međunarodne zajednice i zbog toga je bilo potrebno da se pronađe odgovarajuće rešenje. Međutim, događaji iz juna meseca, učinili su nas... prisilili su nas da pronađemo rešenje kako bismo opstali, jer pošto je započeta propaganda za OVK, sada niste mogli da kažete da ne znate šta da kažete. Dakle, bila je namera da se u Klečki/Klečkë organizuje centar za obuku, jer sam ja u to vreme već bio uspostavio kontakte sa jednim rezervnim oficijom, pošto je sistem rezervista postojao u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, koji su znali vojna pravila. On je bio stariji čovek i bio je spreman da pomogne u obuci mladića koji nisu znali čak ni kako se upotrebljava oružje. Klečka/Klečkë je bila odgovarajuće mesto za tu svrhu. Počeli smo obuku sa grupom od 15 do 20 mladića. Ovaj oficir je direktno učestvovao u obuci a u isto vreme to je bio način da mi udovoljimo onome što su ljudi od nas tražili, zato što jednostavno nismo uvek mogli da im kažemo: "Vratite se, vratite se." Dakle, na taj način smo počeli sa obukom i obuka je, u zavisnosti od situacije, trajala pet dana, nekad šest dana. Mladići bi prošli kroz tu obuku a onda bismo im rekli da se vrate kućama i da će biti informisani kako će dalje biti angažovani. Tako da su oni otišli u jedinice kojima su želeli da se priključe. Kao drugo, gospodin Krasniqi mi je rekao da je gotovo čitav Glavni štab bio angažovan u nabavci oružja, jer je nabavka oružja bila pitanje broj jedan. Tako da su svi oni bili zainteresovani da dobijemo što je više moguće oružja i da se naoružaju ljudi koji su spremni da uzmu oružje. Tako da smo

one koji su dolazili kod nas počeli da šaljem u Albaniju da tamo nabave oružje. A po povratku, donosili bi sami odluku gde će da odu. Neki su išli kod prijatelja, neki kod porodica. Dakle, tako su se stvari odvijale iz dana u dan. Trebalo bi da imate na umu kakva je situacija bila u to vreme i koje su bile naše preokupacije s obzirom na teško stanje. Na primer, vojnici u opštini Mališevo/Malishevë, s obzirom da nisu imali dovoljno oružja i nije postojala vojna kasarna gde bi boravili, svi su bili u svojim kućama. Uveden je sistem smena. Neki su bili na liniji fronta osam sati a zatim bi se odmarali sledećih osam sati. Da kažemo, neko ko je bio zaposlen u prodavnici, odlazio bi na liniju fronta i obavio čitavu svoju smenu od osam sati i onda bi se vraćao. A onda je bio zamenjen drugom osobom koja bi obavila čitavu svoju smenu od osam sati i onda odlazila kući. U slučaju opasnosti pokrenuto je pitanje tog razmeštaja, jer je bilo potrebno da možete da premestite ljude u slučaju opasnosti. Ali to nije bilo moguće. Jer je jedini način za te ljude bio da borave u svojim kućama gde su mogli i da se prehrane. Nisu mogli da budu nigde više. Tako da je nešto moralo da se preduzme.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim. Izvinjavam se. Mislim da ima nekoliko grešaka u transkriptu.

ADVOKAT MANSFIELD: Prva ispravka nalazi se na samom vrhu stranice koja se vidi ovog trenutka. Mislim da je svedok rekao: "Ljudi koji su imali oružje i želeli da se pridruže, odmah su prihvaćeni i poslani u jedinice." Mislim da sada ne vidimo taj deo stranice. Druga stvar, to se još nalazi na stranici broj 6, u redu broj 45, piše: "Neki su možda otišli u Francusku". Mislim da je to nešto što bi oni poželeli, ali to je opet greška. Naglašavam te dve stvari da bi za sada bilo jasno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da vam postavim sledeće pitanje. Pomenuli ste u kontekstu obuke jednog starijeg gospodina. Ko je taj stariji gospodin koji je bio angažovan da vrši obuku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Njegovo ime je Ajet Kastrati. On nije bio zaposlen kod nas. Nismo mi njega angažovali. On je bio pripadnik OVK.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada ćemo ići dalje napred, i znamo da je to kraj jula – sada smo u julu mesecu – pričali ste da ste dobili brojna pravila od Krasniqija i tako dalje i formiranje operativnih zona 5., 6. i 7. jula. Krajem jula, kao što smo čuli, bila je vrlo važna bitka, 26. jula. Kada je reč o mesecima junu i julu, da li ste tokom ta dva meseca imali neke druge prilike da iz bilo kog razloga idete u Lapušnik/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, imao sam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li možete da nam kažete koliko ste često išli, koliko ste puta išli za ta dva meseca?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne bih mogao da vam dam broj, zato što broj može da se tumači na različite načine. Mogu da kažem da sam tamo išao često. I kao što ste vi rekli, išao sam 20 puta. Možda sam išao manje od toga, možda više, ali ono što želim da kažem jeste da sam tamo išao kada sam video da je potrebno da se ide. Išao sam tamo bilo na putu za Drenicu/Drenicë i to i u junu i u julu... Upravo sam se setio jednog incidenta koji je bio važan i može da se poveže sa onim što će biti rečeno. U to vreme bio

sam po prvi put u mogućnosti da vidim profesionalne oficire. To je bila grupa od tri ili pet... možda ih je tamo bilo i više, ali ja lično sam video trojicu oficira, koji su imali završenu Vojnu akademiju, koji su došli iz inostranstva da se priključe OVK. I preko Glavnog štaba oni su posmatrali teren. I ako mogu da kažem, oni su na neki način, nadzirali teren i svaku jedinicu. Među njima su bili Byslym Zyropi; a druga osoba je bio Agim Qelaj, on je sada nacionalni mučenik. I treći, čijeg imena, nažalost, ne mogu da se setim ovog trenutka, ali pseudonim mu je bio Hans, zbog toga što je došao iz Nemačke. Ne mogu da mu se setim imena u ovom trenutku, ali lako može da se pronađe njegovo ime. On je, srećom, još uvek živ. Dakle, ti ljudi su došli kod nas. Došli su kod mene u Klečku/Klečkë. Takođe su posetili razne jedinice i punktove u Lapušniku/Llapushnik, Negrovcu/Negroc, Kišnoj Reci/Kishnarekë. Takođe su išli i u Suvu Reku/Suharekë i područje Dukadina/Dukagjini. Otišli su u različita sela u Drenici/Drenicë. Ukratko, obišli su razne punktove i sela. Ono što hoću da kažem jeste da je to bilo prvi put da smo videli profesionalne vojne oficire i to je bilo nešto što nam je dalo nadu za budućnost, jer smo smatrali da će zahvaljujući tim ljudima biti pokrenute inicijative a da će te inicijative voditi ljudi koji su specijalizovani za delovanje na terenu. Bili smo jako srećni zbog prisustva tih oficira. Znam da je Agim Qelaj bio iz tog malog centra za obuku, koji sam pomenuo, i pošto je Agim Qelaj bio specijalizovan za vojnu obuku, uzeo je tri ili četiri moja vojnika. Bio je inspirisan da formira interventnu jedinicu, tako da je uzeo tri ili četiri vojnika iz moje jedinica i nekoliko vojnika iz drugih jedinica. To je bilo krajem juna. Dakle, on ih je pripremao, obučavao i slao u selo Negrovce/Negroc, negde u klanac Vučjak/Vučak a to je mesto između sela Negrovce/Negroc i sela Turićevac/Turiqec, koje je bilo veoma pogodno za takve aktivnosti. I tako se to razvijalo. Znam da smo sa njima takođe posetili i Lapušnik/Llapushnik. Sećam se tog trenutka kada smo zajedno otišli u Lapušnik/Llapushnik. Pogledali su mesto, dali jednu ili dve ideje Isaku ili Ymeru, ko je već bio tamo? Kad god bih išao u Likovac/Likoc, jer sam tamo išao često da posetim svoje prijatelje, kada nisam bio na dužnosti ili na posebnom zadatku, želeo sam da ih obiđem kao prijatelj. A bilo je i neizbežno proći pored Lapušnika/Llapushnik da bi se stiglo u Likovac/Likoc. Ko god je želeo da ide u Likovac/Likoc, morao je prvo da prođe kroz Lapušnik/Llapushnik, da se tamo zaustavi, da popije kafu, da porazgovara sa nekim i to je bilo normalno. Dakle, za vreme moje prve posete... za vreme posete, prvo bih otišao da vidim Isaka ili Voglushija. U drugim prilikama kada sam posećivao Lapušnik/Llapushnik odlazio sam i u druge jedinice na mom putu za Likovac/Likoc, jedinice pored kojih ste prolazili putem od Orlata/Arllat koji vodi u klanac Lapušnik/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dakle, želim da vam postavim neka konkretna pitanja. Ponavljam, radi se o periodu juna i jula meseca. Kao prvo, u to vreme, da li ste na bilo koji način učestvovali u organizovanju ili stvaranju zatvoreničkog logora u Lapušniku/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine. To je apsurdno. Rekao sam vam šta su bili naši glavni problemi i preokupacije. Bilo je nemoguće tako nešto čak i zamisliti ili imati veze sa takvom stvari.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pomenuli ste Isaka Musliua. Želim da vas pitam za sledećeg optuženog koji sedi ovde sa vama u Hagu na optuženčkoj klupi, za gospodina Balau. Da li ste pre početka ovog suđenja njega ikada sreli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Želim da kažem da postoji razlika između "sreli" i "poznavali". Nakon što sam stigao ovde, Bala mi je rekao – jer se ja nisam sećao toga – da smo se sreli 2001. godine. On je došao kod mene da zamoli za jednu uslugu - za intervenciju u prištinskoj bolnici za svoju ćerku. Nisam poznavao tu osobu pre nego što sam došao u Lapušnik/Llapushnik. A da li sam ga sreo, moguće je, jer sam se sreo sa hiljadama vojnika. Ali meni je on bio nepoznat. A kada je reč o tom susretu 2001. godine, to je ono što mi je on lično rekao, ja se toga ne sećam, jer posle rata vojnici su dolazili svakodnevno da traže usluge, da traže pomoć, časni Sude. To je bilo nešto sasvim normalno. I moguće je da je to deo posleratnog razvoja. Dakle, moguće je da je do tog susreta došlo ali se tog događaja ja ne sećam. To je nešto što mi je gospodin Bala lično rekao - da smo se sreli 2001. godine, i moguće je. Nisam znao tu osobu dok nisam stigao ovde.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Uz vašu pomoć, ako je moguće, želeo bih – pošto ste bili u području Lapušnika/Llapushnik nekoliko puta – da na fotografiji koja je snimljena iz vazduha pokažete gde mislite da ste išli putem u Lapušnik/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD: To je u stvari ponovo dokazni predmet Tužilaštva broj P1, i to je fotografija broj 8.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ako bi to moglo... nemam kopiju te konkretne stranice, ali molim vas pogledajte taj dokazni predmet. Fotografija ima naziv "Snimak Lapušnika/Llapushnik iz vazduha". I mislim... sigurno su ove... neke od njih su već obeležili svedoci... tako da bih vas zamolio... da, sada je to na monitorima... da uz pomoć pokazivača, odnosno tog srebrnog štapa koji je tu negde...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije ovde... Da, u pravu ste.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li imate... zapravo ne treba da pišete po tome. Ne. U redu. Ako možete samo da pokažete... možemo na vrhu da vidimo put, to je put prema Prištini/Prishtinë... što je sa desne strane kada sada gledate, a Peć/Pejë je levo. To je put na vrhu ekrana, da biste mogli da se orijentišete. Dakle, kada to gledate, da li možete da se setite i da nam pokažete područja na koja mislite da ste išli prilikom tih nekoliko poseta? I da li možete da se setite šta ste to želeli da vidite, odnosno koju osobu ste želeli da sretnete u tim obeleženim područjima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, kao što i sami možete da vidite, ovaj put ovde ide na ovu stranu a drugi put ide u pravcu Likovca/Likoc. To je put koji povezuje unutrašnji deo Drenice/Dreničë sa tim područjem. Dakle, ko god je morao da ide duž ovog puta... Ja sam dolazio tim putem i posetio sam ovu grupu kuća ovde. Popio sam kafu... zato što se tu u susedstvu nalazila vojna jedinica tog sela. Zvala se po tom selu.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, oprostite...

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Whiting?

TUŽILAC WHITING: Želeo bih da iznesem jedan predlog koji bi možda mogao da pomogne. Mi imamo višak kopija ove karte. I gospodin Younis to ima u svojoj kancelariji. Možda bismo mogli da napravimo pauzu malo ranije? Možemo da donesemo još jedan primerak karte koju bismo obeležili, kako bi stvar bila jasnija.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Vrlo sam vam zahvalan.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, gospodine Whiting. U svetlu toga, sada ćemo da napravimo pauzu – to je samo pet minuta ranije – i nastavićemo oko 17.45 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Uz dozvolu časnog Suda, da li mogu da razjasnim sa svedokom jedan njegov odgovor? To se nalazi na stranici broj 49, u redu broj 10.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Limaj, upravo pre pauze govorili ste o gospodinu Balai i napravili ste razliku između "sresti" i "poznavati". I u tom kontekstu rekli ste, ja sam to proverio, da ga nikada niste poznavali pre nego što ste došli u Lapušnik/Llapushnik. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije tačno. Rekao sam da ga nisam poznavao pre nego što sam došao ovde u Hag.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dobro. Da. Ili se pogrešno čulo ili ste vi pogrešno rekli. Ne bih u to ulazio. Da, hvala vam što ste to razjasnili. Da li sada imate kopiju fotografije broj 8 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1? To bi trebalo da bude na grafoskopu. Ako nije, možda bi mogla da bude stavljena tamo... Dobro. Možda je to moja kopija. Izvinjavam se. Srećom, nisam je obeležio. Oprostite. To je jedna druga kopija te iste fotografije broj 8, dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1. To je snimak Lapušnika/Llapushnik iz vazduha. Vi ste već počeli to da gledate i već ste počeli da pokazujete upravo ispod magistralnog puta Peć/Pejë – Priština/Prishtinë jedno područje. I možda biste sada mogli da markerom zaokružite to područje i da možda upišete broj, tako da znamo iz vašeg iskaza u čemu je relevantnost tog područja. Možda možemo da počnemo tako što ćemo da vidimo generalno kuda ste išli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Imam problem sa kartama. Ja sam ovo dosta dugo gledao i pokušavao da se setim još nekih poseta u tom području. Časni Sude, ovde možete da vidite jednu kuću. Sećam se zato što je to bila kuća jednog starog čoveka, ljubaznog starog čoveka, rekao bih, koji nas je često primao. Imali smo s njim jako dobre odnose i svaki put kada bih išao tamo otišao bih da posetim tog bolesnog starca. Njegovo ime je Qerkin Sopi. Ako ne grešim, njegova kuća mora da je negde ovde u ovom području. Da li da zaokružim?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Molim vas zaokružite i stavite broj 1 pored toga, tako da mi znamo da vi govorite o kući gospodina Sopija ili o području gde mislite da se nalazi njegova kuća. Izvinjavam se, zaustaviću vas. Ako možete da se setite gledajući ovu kartu iz vazduha, uz sve teškoće, da li se sećate neke prilike kada ste išli da ga posetite, kako ste išli? Da li je bio neki put, neka staza kojom ste išli do njegove kuće?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li to da pokažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ovo je neka vrsta ulaza na taj put, ako mogu tako da kažem. Ide u ovom pravcu, ako ne grešim. To je vrlo uzan put i ide duž ove linije. I ovde, kao što možete da vidite, možete da idete ili u ovom pravcu i da stignete ovde ili u ovom drugom pravcu, iako je ovaj drugi put duži. I mogli ste tako da dođete do tog dela.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Postoji i taj drugi pravac koji sam pomenuo.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. To je jasno. Želim da vas pitam da li se sećate još nekog mesta koje ste posetili ovde u blizini?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Moguće je da sam posetio još neke kuće u nekim drugim prilikama. Možda smo se negde zaustavili gde su bili vojnici ili civili. Možda su nas pozvali na kafu, ali to su bile neplanirane posete. Druga kuća koje se sećam je kuća odmah do Qerkinove. To je odmah do njegovog doma, manje-više ovde. Sećam se jer je tu bila ambulanta, neka vrsta ambulante. Dobro se sećam da je imala dvorište, bašta je bila okružena vinogradom. I znam, jer je bilo leto i pili smo kafu napolju u bašti sa vlasnikom te ambulante koju je imao u svojoj kući. Mislim da se zove Ferat Sopi. To je bilo ovde. Negde ovde. Isak je takođe bio negde ovde.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas obeležite brojem 2. Mislim da ste kod one prve stavili broj 1. To je to.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da je negde u ovom području, vrlo blizu ovih kuća Isak spavao. Tako da kada sam odlazio tamo, sretao sam Isaka ovde u ambulanti, a ponekad kod Qerkina. Možda smo zajedno jeli. Rekao sam vam da sam imao dobro odnose sa tim starcem. On je bio bivši politički zatvorenik. Bilo je vrlo prijatno razgovarati sa njim. I znam da je bio polu-paralizovan. Ali začudo, izgleda da se oporavio nakon tog celog razvoja OVK koji sam pomenuo. Bio je neobjašnjiv taj njegov oporavak. Dakle, kad god sam tamo odlazio sastajao bih se sa njim. Tokom naših razgovora saznao sam da je on poznao mog ujaka. I tako ponekad, kao što sam rekao, zajedno smo jeli ili pili kafu. I bilo je vrlo prijatno otići kod njega. Moguće je da sam se zaustavljao i u drugim kućama. Recimo, ovde sam se zaustavljao da bih popio kafu, ovde i ovde. Bilo je civila pored kojih bih prolazio. Oni bi mi ponudili kafu. Pozivali bi na ručak, ne samo mene, već i druge vojnike. Možda smo se zaustavljali u njihovim kućama, možda smo popili čašu vode, ručali. Dakle, sve te stvari smo možda radili. Ništa ne mogu da isključim. Ali isto važi i za ovaj drugi deo, jer ovo što sam sada opisivao je samo jedno malo naselje u Lapušniku/Llapushnik. Lapušnik/Llapushnik je veliko područje. Bio je, na primer, jedan moj prijatelj, koji je bio vojnik u vreme kada sam i ja bio vojnik tih

10 dana i zaustavio bih se i kod njegove kuće i popio kafu sa njim kada sam prolazio i išao dalje u sela Drenice/Dreničë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada želim da vam postavim jedno konkretno pitanje: ako znate, da li možete da nam kažete gde su bile jedinice i položaji na ovom području?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pokušaću. Jedinica *Çeliku 3* bila je ovde pozicionirana.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dali možete tu da stavite kružić?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda sam napravio grešku. Ovo je približna lokacija. Jedan položaj je bio ovde, drugi je možda bio ovde, treći ovde. Molim vas da računate da je to približna lokacija, jer ne mogu da kažem tačno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zatim ovde. Prvi, drugi, treći, četvrti, peti... peti položaj. Poslednji, mislim, da je bio negde ovde, ne ovde, nego ovde. Dakle, to su bili položaji.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim samo ovo da vas pitam: da li ste vi mogli nešto da kažete gde će biti položaji s vremena na vreme?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne mogu tačno da vam kažem gde su bili položaji. Kada sam odlazio na vojne položaje, odlazio bih odavde, od ove kuće ovde, u blizini kuće gde sam se zaustavio. Možda grešim kod tačnog položaja ali znam da ih je bilo pet. Ostale jedinice su bile pozicionirane.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da... oprostite, možda je moja greška ili je pogrešan bio prevod. Pitao sam vas sledeće: da li ste vi lično donosili odluku gde će biti položaji na ovom području?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pre nego što ostavimo po strani ovu fotografiju snimljenu iz vazduha, da li se sećate još nečega, nekih kuća ili mesta gde ste odlazili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, želeo bih da vam kažem da ovde na ovom mestu, to je izvan zone, zapravo negde ovde, tu je selo Kišna Reka/Kishnarekë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Nije bilo na monitoru, nismo videli. Molim vas da ponovo pokažete. Oprostite zbog toga. Mora malo da se pomeri kako bismo videli gde pokazujete.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda sam pogrešio, jer je to izvan ove karte. Mislim da je negde ovde. To je selo Kišna Reka/Kishnarekë. I tu se nalazio položaj jedinice. Ovde je bila druga jedinica, susedna jedinica koju sam pomenuo ranije. Mislim da nije imala ime. Seljani u susedstvu su se sami organizovali, sami kupili oružje, jer su želeli da brane svoje domove.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da upišete kružić gde je bila ova poslednja jedinica koju ste pomenuli. Mislim da smo došli do broja 3. Molim vas stavite broj 3. Ostale su tačke obeležene pa vam ne tražim da ih obeležite brojem.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da je broj 4 bio ovde gde zavija put. Ovde, na ovom mestu nalazili su se vojnici koji su kontrolisali ulaz i izlaz. Mislim da je to bio deo te jedinice. To je bila združena jedinica formirana od seljana. Ponavljam da su to bili seljani koji su se samoorganizovali, nabavili sopstveno oružje kojim su želeli da zaštite svoje domove, zato što su bile izvršene neke provale, jer je većina stanovništva, civilnog stanovništva napustila selo, tako da ih je mali broj ostao. Zatim, bilo je drugih jedinica koje ne vidim na ovom delu karte. To je u drugim delovima klanca Lapušnik/Llapushnik, duž ovde doline, kao što su jedinice *Pellumbi, Lumi, Guri, Murrizi, Ferra*. To su imena tih jedinica.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mislim da bi snimak iz vazduha bio dovoljan, iako ste rekli da se njime ne pokrivaju sve jedinice koje ste znali.

ADVOKAT MANSFIELD: Može li to da postane... mislim da smo kod fotografije broj 8. Može li da postane dokazni predmet Odbrane broj DL8, molim vas?

SUDIJA PARKER: Biće uvedeno u spis.

sekretar: Karta broj 8 biće dokazni predmet Odbrane broj DL8.

OPTUŽENI LIMAJ: Časni Sude, dozvolite mi da naglasim, da sam možda posetio i druge kuće, ali koliko se sećam, to nisu bile nikakve posebne prilike. To je bio deo našeg normalnog života, jer mi smo spavali i jeli u kućama drugih ljudi. To je bio naš uobičajeni život. Tako da ne odbacujem mogućnost, kao što sam rekao, da sam posetio i druge kuće. Ako se dešavalo da sam neku kuću posetio dva ili tri puta, onda je to nešto čega se svakako sećam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada želim da vas pitam, budući da se očigledno bavimo Lapušnikom/Llapushnik...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Izvinjavam se. Nešto sam zaboravio. Pored ovog, sada se sećam, posetio sam... nisam posetio, jeo sam sa nekim vojnicima u ovoj ovde kuhinji, u kuhinji koja je bila smeštena, mislim, ovde, ako ne grešim, ovde na ovom mestu.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li da zaokružite tamo gde mislite da je bila kuhinja i da stavite broj pored. Mislim da je to broj 4.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja mislim da je broj 5.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Broj 5, da, svakako.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Otprilike ovde. Znam da sam bio tamo. Bilo je 10 do 12 vojnika. Otišli smo na zajednički ručak. To je bila improvizovana, privremena kuhinja. Oni su to nazivali kuhinjom i mislim da je to bilo posle bitke od 17. maja kada sam tamo ručao zajedno sa tim vojnicima.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želim da se sada bavimo događajima krajem juna, drugim rečima, onim što je bilo poznato kao bitka za Lapušnik/Llapushnik od 26. jula. Da li ste vi tom prilikom učestvovali u borbama?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Oprostite, gospodine zastupniče, ja bih vam odgovorio za Lapušnik/Llapushnik ako me pitate za Orahovac/Rahovec.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pa...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jer sam to odlučio, zato što je ovo vrlo važan predmet za mene i ja želim da kažem istinu ovom časnom Pretresnom veću, jer sam već tri godine suočen sa brojnim optužbama i želim da kažem istinu. I kad god vidite da bi nešto trebalo da me pitate, pitajte me kao bih ja mogao da iznesem ovom časnom Pretresnom veću svoje stavove. Dozvolite mi da iznesem detalje, čak i ako traje predugo. Dozvolite mi da kažem sve što znam o tom delu mog života i čega sam bio očevidac. Zato vam kažem da želim da me pitate o Orahovcu/Rahovec, zato što je to vrlo kontradiktorno pitanje. I bilo je mnogo kleveta, mnogo lažnih tvrdnji koje su ponekad uključivale i moje ime. Želim da neke stvari postanu jasne, čak i ako nisu direktno povezane sa predmetom, ali su za mene veoma važne.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da... izvinjavam se, gledam na vreme i na druge stvari koje bi danas trebalo da uradimo, ako je to moguće, zbog toga preskačem na 26. juni i Lapušnik/Llapushnik u ovom trenutku i bavićemo se Lapušnikom/Llapushnik. Da li ste učestvovali u borbama 26. jula? I onda ću se, naravno, vratiti na Orahovac/Rahovec.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam učestvovao. Učestvovao sam u drugom delu prvog dana. To je bilo posle podne 25. juna. Posle 15.00 časova otišao sam tamo. Vodile su se teške borbe i nisam mogao da odem gde sam hteo. Sa mnom je bio jedan prijatelj. Izgubio sam svest. Imao sa zdravstvenih problema. I tamo sam imao žestok napad kao i u Orahovcu/Rahovec. 25. jula posle podne želeo sam da odem i da uzmem učešća u borbi ali nisam mogao da odem do linije fronta, nisam mogao da prodrem tamo. Imao sam taj napad, to gubljenje svesti i nakon toga našao sam se u Klečki/Klečkë gde su me vojnici vratili. Ali 26. jula nisam išao. Nije bilo potrebe da tamo odemo jer je u 10.00 časova pao klanac Lapušnik/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ponovo ću da vam postavim pitanje zbog konteksta. Ali ne brinite. Vraćićemo se na Orahovac/Rahovec. Želim da vas pitam da li ste u to vreme, negde 26. jula, bili u planinama Beriša/Berishë na traktoru ili možda niste bili na traktoru ili ste bili sa drugim vojnicima i to tada, kako se tvrdilo, kada su zatvorenici pešačili iz Lapušnika/Llapushnik i bili sprovedeni na kraju do svoje smrti? Da li ste tada bili u planinama Beriša/Berishë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Tada sam bio bolestan. Ali čak i da jesam bio, da sam bio dobrog zdravlja, nema nikakve logike u tome da ja tada iz Beriše/Berishë idem u Lapušnik/Llapushnik, jer je tada srpsko granatiranje bilo žestoko. Imali smo problema čak i u Klečki/Klečkë a pogotovu da razmišljamo da odemo na neko drugo mesto koje je bilo totalno nezaštićeno... to je... bez drveća. Bilo je pod stalnom vatrom Srpskih snaga. Ako pogledate ovu kartu, ovaj deo karte – to mogu da potvrde i vojnici

koji su bili tamo, koji su bili očevici – srpski tenkovi su bili ovde i bili smo izloženi vatri. Svaki pokret je bio nemoguć. Kao što sam vam rekao, 25. jula sam imao zdravstvenih problema, iste probleme kakve sam pre toga imao i u Orahovcu/Rahovec. Mislim da je bilo 12.00 časova, ako se ne varam, kada je jedan vojnik došao i rekao mi da je Lapušnik/Llapushnik pao, da je klanac Lapušnik/Llapushnik pao. Prvo što mi je palo napamet bilo je Mališevo/Malishevë, jer je pad klanca Lapušnik/Llapushnik značio da će se Srpske snage uputiti ka Mališevu/Malishevë gde je bilo 100.000 ljudi iz raznih područja koji su tu došli da potraže utočište. Tako da je Mališevo/Malishevë bilo pretrpano u to vreme. I moja porodica je bila tamo među stanovnicima takođe, iako je za mene moja porodica bila isto toliko važna kao i druge porodice. Možda grešim, ali bilo je možda 13.00 ili 14.00 časova kada sam pokušao da se saberem, ustanem i krenem, zajedno sa ova dva vojnika. Sa nama je bio moj nećak Naser Sabit. Uzeli smo automobil i odvezli se u Novo Selo/Novosellë, kao što se vidi na karti, od Novog Sela/Novosellë do Trpeze/Tërpezë, od Trpeze/Tërpezë asfaltnim putem otišli smo direktno u Mališevo/Malishevë, kako bismo obavestili ljude da beže iz Mališeva/Malishevë. Želeli smo da ih upozorimo da postoji opasnost da Srpske snage granatiraju Mališevo/Malishevë i da potraže drugo utočište. Jer na osnovu prethodnih iskustava, Srpske snage nisu pravile razliku u svojim napadima... u svom postupanju prema civilnom stanovništvu u područjima koja su bila pod kontrolom OVK. Tako da smo želeli da stanovništvo potraži utočište negde drugo, kao što sam rekao. U Mališevu/Malishevë su prodavnice i kafići bili puni hrane i namirnica i ljudi nisu znali šta da rade sa tim namirnicama... nadali su se da Srpske snage ipak tu neće doći. Dakle, mi smo im rekli da uzmu sa sobom sve što mogu i da odu, jer Srpske snage dolaze. Sećam se da sam u nekoj prodavnici dobio 15 kilograma kafe. Prodavac mi je to dao na putu ka Banji/Banjë. Hoću da kažem da su ljudi uzimali šta su mogli od zaliha hrane. I to je bila dobra prilika za ljude koji su se bavili trgovinom, jer je to mesto bilo puno izbeglica. Zato kažem da su te prodavnice bile pune hrane. I odatle sam otišao u svoje rodno mesto Banja/Banjë. Razgovarao sam sa svojom porodicom. Rekao sam im da moraju da idu, jer nakon pada Mališeva/Malishevë znao sam da će i druga sela pasti. I nastavio sam da obaveštavam i meštane drugih sela: Belanica/Bellanicë, Tumićina/Temeqinë. Širili smo vest čitavim tim krajem. Zatim smo se vratili u pravcu Senika/Senik, a iz Senika/Senik ka Ladrovcu/Lladroc. I svima koje smo videli i koje smo sreli govorili smo da idu u planine kod Klečke/Kleçkë ili u dolinu Klečke/Kleçkë. Neki su otišli u Pagarušu/Pagarushë. Kada sam se vratio u Trpezu/Tërpezë bilo je kasno popodne, vojnici koji su se povukli iz klanca Lapušnik/Llapushnik bili su u velikom broju u Trpezi/Tërpezë. Tokom vremena kada smo putovali iz sela Mališevo/Malishevë, Banja/Banjë, Trpeza/Tërpezë, dok se nismo vratili u Trpezu/Tërpezë, stanovništvo, civilino stanovništvo je krenulo u suprotnom pravcu a mi smo dolazili iz pravca Trpeze/Tërpezë, videli smo da je put bio pretrpan traktorima, teretnim automobilima, kamionima, znači šta god su imali. I kada su mi vojnici rekli šta se desilo, pokušali smo od tih vojnika koji su tu došli i onih drugih koji su došli iz Klečke/Kleçkë da obrazujemo liniju fronta u Trpezi/Tërpezë, ako ni zbog čega drugog, kako bismo bar odugovlačili ulazak Srpskih snaga u Mališevo/Malishevë, i kako bismo omogućili civilnom stanovništvu da ode. S druge strane, želeli smo da uspostavimo liniju odbrane u Trpezi/Tërpezë. Ako bi pokušali da uđu u Mališevo/Malishevë iz pravca Trpeze/Tërpezë, mogli bismo da ih tu zadržimo, kako bismo ih sprečili da uđu u Klečku/Kleçkë. Dakle, želim da kažem da sam sve to, sve te

stvari obavio a da nisam uopšte izlazio iz automobila, jer sam se osećao veoma slabo nakon toga što se dogodilo i nakon te intenzivne nedelje kroz koju sam prošao. Mislim da je bilo 17.00 ili 18.00 časova predveče kada sam se vratio iz Trpeze/Tërpezë u Klečku/Kleçkë. Od Trpeze/Tërpezë do Klečke/Kleçkë u to vreme sam putovao pet sati, jer je bio vrlo gust saobraćaj na putu. Civilno stanovništvo je koristilo sve što je moglo i osim toga puta nije bilo drugog kojim smo mogli da idemo. Tako da smo uspeli tek uveče da se vratimo u Klečku./Kleçkë. Oko 10.00 časova sve je bilo gotovo, kao što su rekli i očevici. I to je istina o tome šta se dogodilo tog dana. I uveče, oko 20.00 časova došao je Isak. Nismo imali informacije o gubicima, ko je poginuo, ko je ranjen. On nam je rekao da je Ymer poginuo tamo, da... seli smo i razgovarali. Iako smo bili veoma umorni razgovarali smo sa Isakom i drugima šta da radimo u tim okolnostima. Razgovarali smo o vojnicima koji su bili tamo, o onima koji su bili u Trpezi/Tërpezë i na drugim mestima, jer kao rezultat ofanzive vojnici su se raširili po mnogim područjima. I kako što sam rekao, želeo sam da obrazujemo liniju odbrane i izvesne osmatračnice, kako bismo pratili Srpske snage, jer nismo znali kakvi su im bili planovi i šta bi mogli da urade sledećeg dana. Bili smo zabrinuti jer je bilo oko 50.000 ljudi raštrkanih po tim planinama i brdima i nismo znali šta može da im se dogodi ako Srpske snage pokušaju da se probiju na područje Trpeze/Tërpezë, Ladvoca/Lladroc, i kao što sam rekao, nismo znali šta je moglo da se dogodi. Bili smo pod izuzetno velikim pritiskom. Tako su se događaji odvijali 26. jula - kako sam ih ja video.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pre nego što pređemo na to šta ste uradili sa raseljenim licima, sa izbeglicama, želim da se vratimo na jedan deo. U svom odgovoru rekli ste da je to bio kraj jedne veoma intenzivne nedelje i da ste vi lično bili veoma slabi. Tako da se vraćamo na Orahovac/Rahovec i stvari koje su se desile neposredno pre Lapušnika/Llapushnik. Molim vas da nam kažete šta se tamo dogodilo pre nego što su izbili događaji u Lapušniku/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je bila posledica događaja iz Mališeva/Malishevë. Preslikana prethodna situacija. Ljudi su se ponašali isto kao i ljudi na drugim područjima. Zaboravio sam da pomenem jedan incident. Negde početkom jula meseca, Glavni štab je imenovao civilne upravnike za opštinu Mališevu/Malishevë. Mislim da je to bilo prvi put da je neko imenovan nakon razgovora koje sam imao sa Jakupom Krasniqijem i siguran sam da je Jakup o tome razgovarao i sa drugim osobama. I tada je, ako se ne varam, Glavni štab obrazovao civilnu upravu koja bi se bavila pitanjima civilnog stanovništva u Mališevu/Malishevë u to vreme. Gani Krasniqi je imenovan za šefa civilne uprave. Početkom jula pozvao me je da dođem iz Klečke/Kleçkë jer je u Mališevu/Malishevë bio centar kako bi se obrazovala kancelarija u Mališevu/Malishevë i kako bi se odredili zadaci kojima ćemo se baviti. Nisam prihvatio da odem iz Klečke/Kleçkë i da pređem u Mališevu/Malishevë iz razloga koje sam već naveo. Nisam hteo da preuzmem takvu odgovornost. I jednostavno, kao što sam već rekao, Mališevu/Malishevë nije bilo naš cilj. U neku ruku, mislio sam, ako ja tamo odem, Glavni štab bi morao da donese neku odluku kako bi se znalo šta bih ja trebalo da radim. Tako da je možda u interesu ovog Pretresnog veća da zna ovu činjenicu. 17. jula to je bilo prvi put posle svog tog vremena kada sam bio u Švajcarskoj i zatim na Kosovu/Kosovë, da sam odlučio da provedem noć sa svojom porodicom. Dakle, za sve to vreme koje sam proveo na Kosovu/Kosovë, to je bilo prvi put da donesem odluku da provedem noć u

svom domu, jer do tog vremena nisam nikada otišao da provedem nijednu noć sa svojom porodicom. I odlazio sam na sat ili dva, da možda ručamo zajedno ali nisam nikada prespavao u svojoj kući. Bilo je oko 23.30 časova, krenuo sam iz Klečke/Klečkë preko Novog Sela/Novosellë ili *Fshat i Ri* – koristim naziv Novo Selo/Novosellë jer tako obeleženo na karti. Kada sam došao na raskrnicu u Mališevu/Malishevë, tu se nalazi mesto gde se put odvaja za Dulje/Duhël sa jedne strane a za Orahovac/Rahovec sa druge strane. Tamo sam video grupu ljudi i dva vojnika. Zaustavio sam automobil, bio sam sam i pitao sam te ljude koje su vesti, jer bilo je 23.30 časova. Mogli ste da vidite da se desilo nešto izuzetno. Tu je bilo žena i muškaraca. Vojnici su razgovarali sa njima i ja sam zaustavio vozilo kako bi pitao šta se dešava. Vojnici su mi rekli da su se, po rečima civila, vodile borbe u Orahovcu/Rahovec. A oni lično nisu bili sigurni da li je to uopšte istina. Ali rekli su mi da su se, po rečima civila, vodile borbe u Orahovcu/Rahovec i da je grupa vojnika iz Mališeva/Malishevë otišla tamo kako bi pružila pomoć i utvrdila šta se tamo dešava. Pošto sam to osećao kao ličnu odgovornost, nisam bio miran i nisam želeo da odem do svoje porodice bez saznanja šta se tamo događa. Mogao sam to da učinim, jer u to vreme nisu postojala nikakva vojna pravila ili propisi. Sve je zavisilo od vaše vlastite volje. Tako da sam se uputio ka Orahovcu/Rahovec. To je bilo nešto neobično. To je bilo nešto neočekivano, te borbe u Orahovcu/Rahovec. Na ulazu u Orahovac/Rahovec... časni Sude, mislim da postoji jedan snimak gde je najbolje opisan grad Orahovac/Rahovec. Na ulazu u Orahovac/Rahovec nalaze se dva puta. Jedan ide u grad a drugi oko grada. Želim da vam kažem da nikada ranije nisam bio u gradu. Iako je blizu Mališeva/Malishevë, nisam bio jer nisam tamo imao nikakva posla. Nisam imao porodicu, rođake ili razlog da posetim taj grad. Dakle, kada sam stigao na raskrnicu u Orahovcu/Rahovec, tamo sam sreo vojnike iz Orahovca/Rahovec. Pitao sam ih šta se dešava. Rekli su mi da se vode borbe u gradu. Posle toga pitao sam ih o onome što su mi vojnici iz Mališeva/Malishevë prethodno rekli. Oni su mi rekli da su ti vojnici iz Mališeva/Malishevë upućeni ka ulazu u Orahovac/Rahovec sa strane Prizrena/Prizren. I krenuo sam u tom pravcu. U to vreme nije bilo jednostavno da se uđe u Orahovac/Rahovec. Samo oni koji su poznavali teren mogli su da to urade. I ja sam otišao pravo ka tim vojnicima iz Mališeva/Malishevë. Video sam te vojnike... tu se nalazi jedan put koji se deli na put koji ide u grad i put koji ide oko grada. Ti vojnici su bili upravo tamo gde su ih vojnici iz Orahovca/Rahovec ostavili. Pitao sam ih: "Zašto ste došli ovde? Ko vam je rekao da dođete?" A jedan vojnik mi je odgovorio: "Zašto si ti došao ovamo?" I ja sam mu rekao: "Pa, čuo sam o borbama." a neko mi je odgovorio: "Pa, to smo i mi čuli ali nema nikoga ko bi nas uputio gde da idemo i šta da radimo." Onda sam im rekao: "Hajde da se sklonimo sa ovog puta.", jer su Srbi bili na položajima sa kojih su mogli da nas vide. Neposredno nakon toga Srbi su granatirali to mesto, i da smo ostali još par sekundi, siguran sam da bi bilo mrtvih među nama. Poslao sam jednog od vojnika prema ulazu u Orahovac/Rahovec kako bi se sreo sa jednim od lidera ili sa jednim od ljudi iz tog mesta i pitao ga šta se dešava. Vojnik se vratio i rekao mi: "Pa, tamo nema nikog od lidera." Onda sam pitao: "Ko je izdao naređenje? Kako to da se vode borbe u Orahovcu/Rahovec?" I po njemu, ono što mi je on rekao, nekoliko vojnika je otišlo svojim kućama u grad da obidu svoje porodice i onda su ih otkrile Srpske snage. I Srpske snage su krenule kako bi ih pohapsili. Vojnici su pružili otpor hapšenju i tako je otpočeo napad. Nakon toga, vojnici koji su bili na položaju, jer na ulazu u Orahovac/Rahovec bilo je jedinica koje su bile na svojim položajima i oko Orahovca/Rahovec, dakle svi ti vojnici koji su bili na svojim položajima i koji su čuvali

put Orahovac/Rahovec – Mališevo/Malishevë, nakon što su čuli pucnjavu, pomislili su da se njihovi prijatelji ubijaju, da njihove porodice stradaju i ušli su u Orahovac/Rahovec. Tako da ko god je ušao u Orahovcu/Rahovec nije znao šta se dešava. A svi su ulazili u Orahovac/Rahovec kako bi pružili pomoć nekom drugom. Posavetovao sam se sa drugih 12 vojnika i odlučio da je najbolji način da pomognemo ako blokiramo put i formiramo liniju odbrane na ulazu u Orahovac/Rahovec. Zatražio sam od nekih porodica koje su živele na ulazu u Orahovac/Rahovec da nam daju alat kako bismo mogli da uspostavimo liniju odbrane. Bio sam siguran da Srpske snage neće tolerisati takvu situaciju kao što su tolerisali situaciju u Mališevu/Malishevë. Bio sam uveren da će dejstvovati. I smatrao sam da je dobro da bar uspostavimo linije odbrane odakle ćemo da branimo ljude koji su se povlačili iz grada. Tako da smo počeli da kopamo rovove. Za to nam je bilo potrebno izvesno vreme dok nismo našli opremu. I oko 5.00 ili 6.00 časova ujutro počeli smo da kopamo rovove. Sledećeg dana, 18. jula, oko 8.00 časova otišao sam odatle i ostavio iza sebe te mladiće, misleći da ću moći da pronađem nekoga ko će mi dati odgovor na pitanje šta se dešava. I tada sam se sreo sa Agimom Qelajem i Rexhepom Selimijem i Musom Jasharijem koju su stigli jedan sat ranije do ulaza u Orahovac/Rahovec. Pitao sam naglašeno nervozno, ko je ta osoba, ko je bio ta osoba, organ ili telo koje je izdalo naređenje da se uđe u Orahovac/Rahovec? U to vreme predstavnici Glavnog štaba, Rexhep Selimi, Byslym Zyropi i Musa, rekli su mi da su tog jutra prvi put čuli za događaje u Orahovcu/Rahovec, u 7.00 ili 8.00 časova. I u žurbi su došli da vide kakva je situacija i da nađu način kako da se OVK povuče sa svog položaja i da se izbegne opasnost kojoj je stanovništvo bilo izloženo. Glavni štab - Byslym Zyropi i Sokol Bashota, oni su odlučili da Agim Qelaj postane komandant operacija u Orahovcu/Rahovec, a Agim je postao neka vrsta koordinatora za sve ljude koji su bili tamo. Ja sam ih tada obavestio da sam počeo da uspostavljam liniju odbrane i blokiranje puta, i onda sam se vratio. I čitavog tog dana i noći ostao sam, a da nisam uopšte spavao. Možda bi bilo prikladno da navedem još jedan detalj. Negde oko 4.00 časova, ujutro, išao sam uzbrdo, duž linije položaja koji smo uspostavili i želeo sam da zapalim cigaretu i skoro da sam zaspao na leđima tog vojnika. A i vojnik i ja smo okrenuli leđa srpskim snajperistima koji su bili na nekih 100 ili 200 metara od nas. Ni on ni ja nismo poznavali teren, ali na našu sreću, mislim da su se pripremali za operaciju i nisu želeli da saznamo gde su oni bili razmešteni i tako smo preživeli. Odpavao sam sat, sat i po i onda sam došao do položaja, do te linije fronta koju smo uspostavili. I od jednog od meštana čija je kuća bila u blizini, a koji se tu zatekao, zamolio sam ga da mi da kafu. Poslužio me je kafom. I pošto sam popio kafu, mislim da je to bilo nekih pola sata kasnije više nisam znao za sebe. U stvari, nakon što sam popio kafu otišao sam do Agima i podneo mu izveštaj o situaciji. I onda sam se onesvestio. I u stvari, ta osoba mi je spasila život. Neki vojnici su me odneli u ambulantu u Gajraku/Gajrak, u opštini Mališevo/Malishevë i lekari su me pregledali. Eto, tako se to dogodilo u Orahovcu/Rahovec. Ako postoji nešto što bi obeležilo ovaj period u vezi sa OVK, mislim da je to... ako postoji neka tamna mrlja to je zbog toga što niko ne zna kako su se stvari stvarno odvijale. To je jedan od razloga zbog kojih sam želeo ovo da spomenem, jer znam da je taj incident tamna mrlja zbog koje je OVK platila visoku cenu i u žrtvama u svojim redovima i u zadobijenom poverenju naroda. Orahovac/Rahovec pokazuje, odnosno najčistije odražava način na koji se OVK organizovala... način na koji je bila u to vreme organizovana. To je konkretan primer.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Želeo bih da se večeras tokom preostalog vremena, u stvari, pozabavimo možda sa još jednom crnom mrljom, pošto ste vi upotrebili taj izraz. A to je pitanje... tema kolaboracionista. Da li ste vi lično imali neki stav u odnosu na kolaboracioniste? Da li ste pravili razliku među njima i na koji način?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao i ostali i ja imam takođe stav o tome. Kada je reč o saopštenjima koja je izdala OVK, većina njih je izdata pre frontalnih napada, pre događaja koji su usledili u leto 1998. godine. Za njih su kolaboracionisti bili oni ljudi koji su bili aktivni inspektori u Državnoj bezbednosti, UDB-i ili policiji, ljudi koji su direktno i kontinuirano učestvovali u operacijama ubistava, pokušajima atentata, napadima, ispitivanja, premetačinama, kršenju postupaka, hapšenju ljudi. To je bila kategorija ljudi koja je viđena za nas kao Srpska policija, to su ljudi koji su vršili nasilje na neki način kao i Srbi. U nekim slučajevima kolaboracionisti koji su bili inspektori, kao što sam rekao, predvodili su izvršenje zločina u Likošanu/Likoshan, Prekazu/Prekaz, Ćirezu/Qirez i na drugim mestima. Bilo je i situacija u kojima su kolaboracionisti organizovali zasede za OVK, kao što je bio slučaj sa Zahirom Bajazitijem ili Elmozom Hoxhom ili Zejnullahom, čijeg prezimena ne mogu ovog trenutka da se setim, trojice ubijenih vojnika. Ili Rexhep Bislimi ili ubistvo Afrima Zhitija, Nurija Berishe. Dakle, to su bili ljudi koji su stalno učestvovali u takvim operacijama i mi smo ih gledali kao kolaboracioniste - OVK. Ako Pretresno veće kaže da su kolaboracionisti bili oni koji su bili u dobrim odnosima sa Srbima i sekli drva ili prodavali stvari Srbima, ja ću vam ponuditi jedan primer. U Mališevu/Malishevë je bilo bar 500 privatnih preduzeća ili kompanija koje su isključivo imale poslovne veze sa drugim srpskim gradovima i firmama, jer ako možete da zamislite, mi smo bili potpuno izolovani. Mi smo mogli da trgujemo ili sa Makedonijom ili sa Srbijom. Ako smo trgovali sa makedonskim firmama, onda smo morali da plaćamo porez a to je bilo neprihvatljivo za građane. Oni nisu želeli da plate porez, da plate takse, tako da je kompletna poslovna aktivnost vođena u zemlji, a to je između nas i Srbije, srpskih gradova. Nećete naći nijedan slučaj. Govorim o svom regionu, ali sam siguran da se to dešavalo svuda. Ako bi nekom bio oduzet... njegov kafić ili njegov restoran ili kakvu god firmu da je imao, on bi bio maltretiran u zatvoru, nećete naći nijedan slučaj. Naprotiv, videćete da...

prevodioci: Molim vas recite svedoku da govori sporije.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. U poslednjih pola sata jako ste ubrzali i nadam se da biste na kraju dana mogli malo da usporite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam pod vašim pritiskom.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pa...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pokušavam da vam kažem ono što mislim da je važno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da. Da li mogu samo... Zaustaviću vas na trenutak da predahnete a i da predahnu i prevodioci. U poslednjem odgovoru vi ste napravili razliku između kolaboracionista koji su izazvali nečiju smrt i kolaboracionista koji bi na izvestan način, kako je to Pretresno veće već čulo u prethodnim svedočenjima,

bili ljudi koji su poslovali sa Srbima. Ako uzmemo u obzir te dve kategorije, da li one zahtevaju različit tretman ili je isti tretman i prema jednoj i prema drugoj kategoriji? Kakav je bio tretman?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, želeo bih da vam navedem svoj lični primer, a vi odlučite da li ćete mu dati određenu težinu. Ovde je rečeno da je neki šumar ubijen samo zato što je poslovaao sa Srbima i da je on zbog toga smatran kolaboracionistom. Ja vam kažem da je moj vlastiti otac od 1998. do 1999. godine – a prekinuo je svoje aktivnosti kad je izbio rat – sarađivao sve vreme sa svojim srpskim kolegama. Ako bismo sledili tu logiku, kako je onda moj otac mogao sve vreme da radi sa njima? Dakle, to nema nikakve veze sa istinom. Ja vam ponovo kažem, moguće je da su neka ubistva izvršena zbog ličnih motiva, zbog lične osvete. To je sasvim druga kategorija. Ali pokušati da se OVK pripiše da je sve koji su radili sa Srbima ili sarađivali sa Srbima smatrala kolaboracionistima, u tom slučaju mi bismo imali 90 posto ubijenih Albanaca. Čak iako smo mi bili protiv tog režima, mi smo bili prinuđeni da komuniciramo sa Srbima u svim sferama života. Dakle, ljudi su morali da žive i morali su da imaju međusobne veze jedni s drugima. Ja sam živeo u Prištini/Prishtinë. Na istom spratu gde sam ja živeo... na sledećem spratu živela je srpska porodica i mi bismo se pozdravljali svaki put kada bismo se sreli. Ali to što sam ja njih pozdravljao, ne znači da sam ja podržavao Miloševića. Ja znam... ja sam siguran da su oni znali kakvo je moje mišljenje, kakva su moja uverenja - da bi Kosovo/Kosovë trebalo da bude samostalna država, nezavisna država. I vreme je pokazalo da je pravo na našoj strani, zato što je to bilo... I sami Srbi su srušili Miloševića. Mislim da postoji tendencija da se izmešaju ti elementi i da se takvi ljudi etiketiraju kao kolaboracionisti, to je bez osnova i nije istina. Mališevo/Malishevë... ja sam pomenuo firme koje su bile u Mališevu/Malishevë, ali širom Kosova/Kosovë bilo je na stotine i hiljade takvih firmi i kompanija. Možete naći na Kosovu/Kosovë poslovne ljude koji su direktno sarađivali sa Miloševićevim zločinačkim strukturama i koji su imali materijalnu korist iz takve saradnje. Oni su izbegavali plaćanje poreza, davali su mito državnim funkcionerima u Srbiji. I naše albanske firme su sarađivale sa takvim preduzećima i postale su jako moćne zahvaljujući toj saradnji sa Miloševićevim sinom i drugim strukturama. Ali za mene to nije bilo važno. Za mene je bilo važno da se ošteti budžet Srbije. Sada ti ljudi imaju svoje vlastite firme, svoju vlastitu ekonomiju. Oni su rehabilitovani. U interesu je novih institucija Kosova/Kosovë da ispita poreklo imovine takvih ljudi. Ali to je sada na institucijama Kosova/Kosovë. Ali činjenica je da su ti ljudi stekli bogatstvo posle 1990. godine. Pre toga nisu imali ništa. Znae, oni sada imaju hotele i druge poslove. I sada, kao što možete da vidite, njihov posao je legalizovan, časni Sude. Nadam se da će kosovske institucije u nekom trenutku u budućnosti ispitati poreklo takvog bogatstva. Rekao sam vam to samo da bih ilustrovao nivo saradnje između Albanaca i Srba, jer nije bilo drugog izlaza za Albance nego da sarađuju sa Srbima. Kako smo mi mogli da kažemo jednoj firmi, jednom preduzeću: "Nemojte da sarađujete sa Srbima. Nemojte da donosite cement, cigle, građevinski materijal", koji nam je potreban. Kako bi se kuće gradile ako im ne bi bilo dozvoljeno da to rade? Nismo mogli da kažemo jednom preduzeću da ne uvozi... da ne donosi šećer, brašno, šta god, jer mi nismo imali svoju proizvodnju. Potpuno je nelogično posmatrati ljude na taj način. I ja ponovo kažem da za mene lično to nisu kolaboracionisti. Jer kad kažem "kolaboracionisti" ja lično mislim, a to je preovlađujuće shvatanje bilo, da su to bili ljudi koji su direktno bili angažovani u krivičnim aktivnostima i operacijama. I mogu

da vam navedem primere takvih ljudi. U ovom predmetu saznao sam mnoge istine koje inače ne bih saznao.

prevodioci: Molimo mikrofon za gospodina Mansfielda.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Zaustaviću vas ovde ako želite da navodite primere. To mogu drugi da vas pitaju ako im je potrebno. Ja želim da vas pitam sledeće. U svetlu onoga što ste nam danas rekli, to je možda hipotetičko pitanje, ali ja moram da vam ga postavim. Da vam je tokom maja, juna i jula 1998. godine skrenuta pažnja da je postojao zatvorenički logor u kom su bili ljudi koji su održavali odnose sa Srbima ili za koje se mislilo da održavaju odnose sa Srbima, i da su bili teško mučeni, šta biste uradili u vezi sa tim?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Odmah bih o tome obavestio Glavni štab, rukovodstvo, da bih saznao da li oni znaju o tome ili da ih bar obavestim ili da ih alarmiram u vezi s tim. Inače ne bih se smatrao pripadnikom OVK. To bi bilo samoubistvo i za samu OVK.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pored toga što biste podneli izveštaj, da li biste uradili još nešto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da ne bih mogao ništa drugo da uradim.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A zašto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zato što sam vam govorio o organizacionom nivou i o mogućnostima koje smo morali da odradimo.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, nešto je ranije, ali za sledeću temu trebalo bi mi više od pet minuta. Da li mogu da uverim Sud... teme koje su mi preostale biće zaključene sutra u okviru vremena koje imamo. Izvinjavam se što je ovo potrajalo malo duže. Takođe bih želeo da kažem da kada je svedok pominjao snimak, da je mislio na film, i mi ćemo da zamolimo Pretresno veće sutra u jednom trenutku da pustimo taj film. On je već naveden u našem spisku dokaza. Tužilaštvo zna za njega. To su različiti snimci Kosova/Kosovë i konkretnih mesta koja je svedok pominjao za vreme svog svedočenja. Ideja je, ukoliko vi to dozvolite da se emituje taj film koji traje 30 minuta, da svedok govori o mestima koja se pojavljuju u filmu, i to je gotovo zamena za to da Pretresno veće ide tamo i da to vidi, ako mogu tako da kažem. To su preostala pitanja.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, iz komentara koji ste upravo naveli, moram da kažem da sam zabrinut, jer je procena za ovog svedoka bila tri dana a to se nije odnosilo samo na glavno ispitivanje, nego i na sve faze ispitivanja, uključujući i unakrsna ispitivanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Nisam... pokušavam da brzo razmislim. Mislim da smo mi predvideli četiri dana sve ukupno. Dva dana za glavno ispitivanje i dva dana za unakrsno ispitivanje. I mislim da je to bila naša prvobitna procena.

SUDIJA PARKER: Ona procena koju sam ja video je tri dana?

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Pa ja se izvinjavam... neko sa moje desne strane priznaje grešku. Ali to neće uticati na ukupan okvir. Dozvolio sam dva dana. Prekoračio sam svoje vreme, priznajem. Ali niko nije ni pomislio da ćemo uspeti da izvedemo unakrsno ispitivanje i glavno ispitivanje sve u tri dana. Mislim da niko na to nije računao, i izvinjavam se ukoliko ste bili obmanuti. A gospodina Churchera, sledećeg svedoka, smo zamolili da dođe... da bude spreman za utorak, a prihvatam da Tužilaštvo možda dotle neće završiti, ali stvar sasvim sigurno ostaje unutar našeg vremenskog okvira.

SUDIJA PARKER: Da...

ADVOKAT MANSFIELD: A ako bi to pomoglo, na primer, mogao bih da se pozabavim filmom na drugi način. Nije neophodno da se to prikaže u okviru njegovog svedočenja. Ali to je samo zbog toga da pokažemo da on poznaje ta mesta i to bilo bi razborito pokazati.

SUDIJA PARKER: Poenta je da osigurate da procene vremena budu takve da se njima pokrije celo svedočenje svedoka.

ADVOKAT MANSFIELD: Da.

SUDIJA PARKER: Ili ćemo inače duplirati predviđene procene.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Mogu li da vas obavestim šta smo uradili sinoć, ne znam da li je gospodin Whiting obavešten, pa ako nije...

SUDIJA PARKER: Upravo ga obaveštavaju.

ADVOKAT MANSFIELD: Pokušali smo da izravno kažemo... sinoć smo imali sastanak o ovim pitanjima. Svedoci koje ćemo sigurno pozvati u naredne dve nedelje, a zbog čega su neki svedoci već skinuti sa liste... ali konačnu odluku ne možemo doneti dok optuženi daje svoj iskaz. Ali radimo punom parom... uveravam vas, časni Sude, da će u njegovom predmetu lista biti mnogo kraća. I za sada se ne bavimo pitanjem da li će naš predmet... zapravo, predviđam tri i po nedelje, maksimalno, za naš predmet, čak i ako nastavimo ovim tempom.

SUDIJA PARKER: Predlažem da sada prekinemo, pre nego što se predomislite, gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Da.

SUDIJA PARKER: Nastavićemo sutra u 14.15 časova.

Sednica završena u 18.59 h.

Nastavlja se u četvrtak 19. maja 2005. godine u 14.15 h.

Fond za humanitarno pravo

